

DUHOVNO ŽIVLJENJE 1987

FEBRUAR

“QUE TODOS SEAN UNO PARA QUE EL MUNDO CREA”

¡Viene el Papa! Esta expresión de júbilo manifiesta el deseo de contar con su presencia para seguir construyendo la Iglesia, una, santa, católica y apostólica. Porque estas cualidades pertenecen a la verdadera Iglesia del Señor. Y así como Ella debe crecer en santidad, también debe fortalecer su unidad.

La voluntad de Dios y el profundo deseo de los hombres es la comunión fraterna; y la Iglesia, Pueblo reunido por la unidad del Padre con el Hijo en el Espíritu Santo, es signo e instrumento de esa unidad.

La misión del Papa y de los obispos sirve y sustenta esa unidad fundada en la del mismo Dios, que nos congrega por su Espíritu. Hacer la Iglesia es construirla en la unidad; lesionar su unidad es herir el ser mismo de la Iglesia.

El Papa, Maestro de la fe y fundamento visible de la unidad de la Iglesia universal, viene a fortalecer la fe y la unidad de la Iglesia en nuestra Patria.

(Conferencia Episcopal Argentina)

Materin jezik

Z osebno govorico razodeva človek svojo bivanjsko naravnost na sočloveka in na svet. Po govorici se drugim odpira in jih po njej spoznava. Govorica ga trga iz osamelosti, ga povzpenna v razmerje z nekom, ki ga lahko ogovori. Človeka povezuje v družbo s tistimi, ki govorijo isto govorico, od tistih, ki govorijo drugače, ga pa loči.

Najizrazitejša govorica je za človeka materin jezik. Ta je seveda v prvi vrsti občevalno sredstvo, a močno presega to vlogo, saj materin ali narodni jezik raste iz najglobljih človekovih izkustev. Lahko rečemo, da je svojstvena govorica, v kateri tiše in glasneje zvenijo prva življenjska srečanja s stvarnostjo, prvi pogovor s svetom, odgovori na prva vprašanja, po katerih se nam je svet polagoma razkrival in po besedah naših najbližjih osmišljeval. Zaradi te intimne note je materin jezik ves drugačen od jezikov, ki se jih v življenju naučimo. Kaj se vse v nas zgane, ko v tujem svetu sredi morja tujih besed zaslišimo našo besedo! Zato je narodni jezik najprimernejše sredstvo za izražanje naših čustev in našega mišljenja, za razkritje naše istovetnosti, za posredovanje kulturnih vrednot... Raba slovenskega jezika je v zamejstvu (zdomstvu) najzgovornejše pričevanje naše istovetnosti, zavednosti in navzočnosti na tej zemlji...

Oskar Simčič

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

LETNIK 54

FEBRUAR 1987

Ob iskanju resnične podobe škofa Rožmana

POGOVOR Z DR. MARKOM KREMŽARJEM

Že dolgo je tega, ko sem bral v „Družini“ objavljeno pismo, ki ga je podpisal Franc Perko iz Male Loke pri Domžalah. To ime mi je bilo znano še iz Škofovih zavodov v Ljubljani, nisem pa vedel, da gre za mojega znanca.

Nekaj mesecev kasneje je bilo potrjeno, da je bil v resnici avtor omenjenega pisma nekdanji zavodar, sedaj duhovnik in teološki profesor dr. Franc Perko. S tem pa je v „Družini“ objavljeno pismo „O resnični podobi škofa Rožmana“ dobilo resnejši značaj, saj ga ni napisal kdor koli.

Ko sem se pred nekaj dnevi srečal z dr. Markom Kremžarjem, je pogovor med drugim napeljal tako, da sem ga vprašal: „Ali si bral dr. Perkov zagovor škofa Rožmana?“

Pritrdil je: „Seveda sem pred časom z začudenjem bral dr. Perkov članek, ki pa mu ne bi rekel „zagovor“. Če bi si kdaj moral izbirati zagovornika, bi skušal najti nekoga, ki bi se bolj poglobil v dogodke, kot pa je to storil omenjeni pisec.“

Radoveden sem bil, kako bi dr. Kremžar odgovoril na nekatere dr. Perkove trditve, ki se pa ne tičejo samo škofa Rožmana, ampak

vseh, ki smo nasprotniki komunistične revolucije. Spomnil sem se bralcev „Duhovnega življenja“ in bil mnenja, da jih bo tudi zanimalo. Naravnost sem ga vprašal: „Bi bil pripravljen, da tvoje poglede o spornih mestih dr. Perkovega pisma zapišem in objavim?“

Dobil sem tale odgovor: „O tem je med nami pisal že Nikolaj Jeločnik v ‘Duhovnem življenju’ in verjetno kje še kdo, tako da stvar ni ostala brez odmeva v svobodnem svetu, vendar, če se ti zdi, da je primerno, sem seveda na tak pogovor pripravljen.“

* * *

Z delom dr. Perkovega pisma soglašam in mislim, da ni potrebno, da bi ga pretresala. Omejil se bom le na sporne odstavke. Te pa bom citiral dobesedno zaradi ilustrativnosti in da bralci lažje slede razgovoru.

Vprašanje: Kaj praviš na primer k tejle dr. Perkovi trditvi: „...Škof dr. Gregorij Rožman je tragična osebnost naše polpretekle zgodovine. Hotel je reševati slovenski narod v usodnih zgodovinskih časih. Pri tem zaradi številnih okoliščin ni imel najbolj srečne roke.“...?

Odgovor: „Kdo je tragična osebnost? Človek se vpraša, če pripada ta vzdevek škofu, ki je, zvest svoji veri in svojemu najglobljemu prepričanju, svaril narod pred nevarnostjo, ki sta jo predstavljala tako marksistična zmota kakor komunistična partija, in to takrat, ko je ta tolmačila in izvajala svojo ideologijo na najbolj stalinističen način. Ali ni, nasprotno, tragičen tisti, ki je istočasno trdil, da je kristjan, pa ni zaupal nauku lastne Cerkve in bil sokriv moritve bratov po veri, ki se je imel za širokega pluralista, pa pomagal do oblasti najbolj totalitarnemu sistemu tega veka, ki je pisal in govoril kot velik narodnjak, pa se pustil izrabiti breznarodni organizaciji, katera je zlorabljala narodno osvobodilni boj za doseg oblasti, in ki potem, ko je končno vse to spoznal, ni imel poguma, da bi javno priznal, da se je zmotil?

Škof Rožman je živel tragične ure slovenske zgodovine, a kot dosleden in pogumen voditelj ni ‘tragična osebnost’, kot je to na primer Edvard Kocbek.

Kar se ‘srečne roke’ tiče, pa naj bi govorili tisti, ki jih je roka škofa Gregorija Rožmana rešila pred okupatorjevim nasilstvom, ne glede na njihovo politično prepričanje. Ko ti ne bi bili tiho, kakor apostoli na veliki četrtek zvečer, ne bi bilo treba čakati, da komunistična stranka vrne pokradene dokumente, da bi z njimi ‘rehabilitirali’ rajnega škofa. Sicer pa nihče, ki je svaril narod pred marksističnim totalitarizmom, ne potrebuje ‘rehabilitacije’, kajti dogodki sami mu dajejo prav.“

Vprašanje: Dr. Perko v pismu kar na treh mestih poudari potrebo, da za dokončno podobo čakamo na vse dokumente, tudi razbremenilne, da zgodovina izreče zadnjo besedo o škofu Rožmanu. Zato toliko bolj začudi, ko on, branilec škofa, sam ne počaka zgodovine in z vso gotovostjo zapiše:

„Danes sicer nihče ne zagovarja politične usmeritve, ki je pripeljala do domobranstva, in res je, da je škof Rožman v teh kriznih časih zagrešil marsikatero za narod in Cerkev usodno napako. Vojaško sodelovanje z okupacijskimi oblastmi proti NOB je bilo tako s političnega kot narodnostnega vidika zgrešeno in je objektivno gledano vodilo v narodno izdajstvo, kljub temu da so hoteli ostati zvesti slovenskemu narodu.“

Odgovor: „Čudim se, da dr. Perko komunistično revolucijo še vedno imenuje NOB, ko je jasno, da se demokratične sile v narodu niso borile 'proti osvoboditvi', marveč proti komunističnemu nasilju, to je proti sistemu, ki ni bil milejši od nacizma in katerega staliniistične metode so bile znane vsakemu povprečno razgledanemu človeku že pred vojno, od pričetka revolucije dalje pa očitvidne na velikem delu slovenske zemlje.

Da naj bi bil naš boj proti OF, ki so jo uporabljali in izrabljali komunisti, zgrešen, je lahko reči, a kaj svetuje avtor iz varne zgodovinske perspektive? Mar naj bi se nasprotniki komunističnega sistema pustili poklati, da bi s tem olajšali preživelim čez 40 let — dialog? Ali dr. Perko ne ve, da so slovenski in drugi jugoslovanski komunisti pričeli sistematično moriti svoje idejne nasprotnike, ker so na ta način hoteli izzvati odpor in to celo proti Stalinovim navodilom?

‘Objektivno gledano — narodno izdajstvo...’ Kdo pa je tako objektivni, da more postavljati svoje subjektivno mnenje za merilo, kje se neha samoobramba in prične izdajstvo? Narod so izdali tisti, ki so ga pomagali uklepati za več kot 40 let v totalitarne verige komunistične partije, pa četudi obkladajo s tem izrazom nas, ki smo hoteli to nesrečo preprečiti — in čeprav bi pri tem mislili, kot pravi avtor, da ostajajo ‘zvesti slovenskemu narodu’.

Kje je objektivno narodno izdajstvo, če prej ne pomislimo, kaj so objektivne narodove koristi, kaj bistvene človeške vrednote? Kaj je za narod važnejše od obstoja samega? In ta obstoj je partija brez oziroma tvegala med vojno, ko je šlo za koristi Sovjetske zveze, prav kakor je tvegala po vojni, v kolikor je predpostavljala narodnim koristim svoje lastne interese.

Med vojno in po njej je bilo storjeno verjetno marsikatero objektivno izdajstvo, a kdo ga je zakrivil in nad kom, bo nekoč v svobodi raziskala in dognala zgodovinska znanost.“

Vprašanje: Dr. Perko trdi na primer, da gre le za različne poglede na zgodovino. Na nekem mestu pravi:

„Vemo, da je zgodovinska resnica najbolj pod vplivom subjektivnega ocenjevanja in različnih okoliščin; drugače gleda nanjo zmagovalc kot poraženec, drugače revolucionar kot zagovornik starega sistema.“

Odgovor: „Res je, da gleda na dogodke drugače tisti, ki je ušel iz kraške jame, kakor oni, ki ga je vanjo pahnili, a da to objektivnih dejstev ne spremeni, s tem bo soglašal brez dvoma tudi avtor gornjega odstavka. Zanima me pa tudi, kaj razume avtor pod izrazom 'stari sistem'. Morda pluralistično demokracijo? Iz gospodarskega stališča ni bil marksizem nikdar uporaben in v primeri z njim je skoraj vsak sistem 'napreden'. Iz političnega vidika je celo kraljevina Jugoslavija poznala več svobode kot 'novi komunistični sistem'; in združeno gospodarstvo, ki je bilo pred vojno med nami v krepkem razvoju, je še vedno daleč pred ponesrečeno 'samoupravo'. Brez dvoma bi izraz 'stari sistem' potreboval pojasnila, posebno, če avtor misli, da so ljudje zanj umirali. Seveda se pri tem moti, boj domobrancev in drugih narodnjakov je šel za visoko vrednoto svobode na vseh področjih — ne za 'stare sisteme'.“

Vprašanje: Kaj sodiš o temle odstavku:

„Katoliška Cerkev je bila tedaj splošno usmerjena antikomunistično in škof Rožman je ponovno poudarjal, da se bori proti 'brezbožnemu komunizmu'.“

Odgovor: „Mar je katoliška Cerkev svoje stališče do komunizma spremenila? Meni ni znano. Ali je komunizem nehal biti brezbožen? Če je, potem to svoje spreobrnjenje skrbno skriva. Sicer pa komunisti niso morili kristjanov le v Sloveniji in svoje sovraštvo do Cerkve so kazali večji del tega stoletja tako javno in univerzalno, da škofu Rožmanu res ni bilo treba tega posebej dokazovati. Vsekakor se je 'brezbožni komunizem' prej boril proti Cerkvi, kakor ona proti njemu.“

Vprašanje: Ker se dr. Perko dotika tudi političnega vodstva v zvezi s škofom Rožmanom, navedem tudi ta odstavek:

„Slovenska ljudska stranka je v kritičnih časih ostala brez razgledanega politika. Korošec je malo pred vojno umrl, Kulovec je bil ubit v nemškem napadu na Beograd. Tako je bil po sili razmer škof Rožman prisiljen odločati tudi o političnih zadevah, v katerih se ni znašel in je zato podlegel različnim vplivom.“

Odgovor: „Res, večinska slovenska politična stranka (SLS) je izgubila tik pred vojno dva svoja najsposobnejša voditelja: dr. Korošca

in dr. Kulovca. Da pa je bil narod še bolj oropan vodilnih mož, so poskrbeli komunisti, ki so umorili na primer dr. Natlačena, pa Peršuha in toliko drugih iz vrst krščanskih demokratov. Vendar je stranka med okupacijo in revolucijo ohranila v ilegali svoje politično vodstvo, ki je bilo načelno zvesto cerkvenemu nauku tako tedaj kakor od vsega početka (pred več kot 90 leti) pa do danes.

Kar se škofove 'neodločnosti' in 'šibkosti' tiče, je zanimivo, da prihaja ta očitek navadno prav iz vrst tistih katoličanov, ki so od 'Dolomitske izjave' pa do danes naravnost servilni do nasilno upostavljene totalitarne, to je — nemoralne oblasti. Seveda pri tem pozabljajo, da škofu Rožmanu niso zlomili hrbtenice ne tuji ne domači okupatorji. Bil je potrj zaradi usode svojega naroda in svoje Cerkve, — a nikdar strt!“

Vprašanje: Vprašal sem dr. Kremžarja, če bi hotel še kaj dodati.

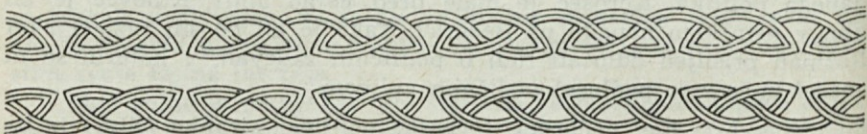
Odgovor: „Morja misel o rojakih, ki bi radi prali podobo velikega škofa Gregorija Rožmana na tak način, da bi bil prijeten domačim oblastnikom. Ko bo v Sloveniji svoboda, bo lik škofa Rožmana čist brez vsakega 'pranja', dokler pa te ni, naj ne nalagajo krivicam, ki jih je pokojni škof doživljal, še novih — po smrti. Največja od vseh krivic bi gotovo bila, da bi velikemu možu očitali, da se je uprl zmoti in nasilju iz slabosti, ko je vendar storil to javno in pogumno.

Škof Rožman se dviga s časom nad klevete državnih oblastnikov kot preroška osebnost naše polpreteklosti.“

Vprašanje: In kaj bi odgovoril tistemu, ki bi te ustavil, rekoč: „Vi tam zunaj lahko govorite... Za nas, ki moramo tu živeti, je pa nekaj drugega!“?

Odgovor: „Seveda moramo razumeti, da rojaki doma ne smejo niti govoriti, kaj šele pisati o vsem svobodno, a tisti, ki nočejo tvegati, naj zaenkrat potrpe kot večina — 'molčeče Cerkve'.“

Pogovarjal se je
Stane Snoj

Božično pismo slovenskih škofov rojakom na tujem v Gospodovem letu 1986

Dragi slovenski bratje in sestre!

Pred nami se odpirajo vrata božiča, izseljenske nedelje in novega leta. Zato slovenski škofje iz domovine prihajamo k vam s tem pismom, v katerega bi radi vložili prisrčna voščila in najboljše želje za vsakega izmed vas, za vaše duhovnike, za starše in otroke in še posebej za tiste, ki so osamljeni in v prazničnih dneh še posebej občutijo svojo osamelost. Želimo vam, da bi vsi v teh dneh doživeli prebogato resnico, da kristjani nismo nikdar in nikjer osamljeni in zapuščeni, odkar nas je pred skoro 2000 leti obiskal in se med nami naselil božji Sin, Jezus Kristus, ki nam je dal tudi obljubo, da bo ostal z nami do konca sveta. Naša vroča želja in prošnja k Bogu je, da bi Jezusovo navzočnost med nami globoko občutili še posebno ob svetih dnevih božičnih praznikov v krogu vaših družin.

Sveti oče je tudi letos napisal za izseljensko nedeljo posebno pismo in se je v njem posebej ustavil pri družinah izseljencev in zdomcev ter beguncev vseh vrst. Poudaril je znova tiste osnovne duhovne vrednote, ki bi morale povezovati naše krščanske družine. Sveti oče se dobro zaveda težkih vprašanj, ki mnogokrat nastajajo v družinah naših zdomcev in izseljencev. Velikokrat so se te družine razbile. Oče ali celo tudi

mati sta včasih zunaj, otroci pa so prepuščeni starim staršem ali celo tujim ljudem. To se, žal, pozna na otrocih vse življenje. Zato se moramo vsi, tako Cerkev kakor družba, truditi, da bi se člani družine ne ločili, temveč ostali skupaj. Da bi starši bogatili svoje otroke z zgledi svojega življenja in življenjsko moдрostjo, otroci naj bi od blizu čutili njihovo skrb in ljubezen in se naučili staršem hvaležno vračati to skrb in ljubezen. Kolikokrat danes slišimo očitke mladih do staršev: Dali ste nam življenje, zaslužili ste denar za naše preživljanje in šolanje, niste pa nam dali tistega, kar je glavno, da bi od blizu občutili vašo skrb in prisotnost v našem življenju, pogrešali smo tisto ljubezen, ki nam je bila v letih dozorevanja tako potrebna.

Dragi starši, naj bi vas božični prazniki ob zgledu svete Družine, ki je skupaj delila usodo begunstva in izgnanstva, ko je bežala v Egipt, spomnili na to, da boste še bolj skrbeli za medsebojno povezanost. Naš cilj mora biti, da je družina čim bolj skupaj.

Želimo vam lepo praznovanje božičnih praznikov, ki so prazniki družine. Vemo, da se dajo ti prazniki praznovati na tri različne načine. Prvo je tisto lepo praznovanje, ki nas tako živo spominja na naše stare ča-

**NAMEN
APOSTOLSTVA MOLITVE
ZA FEBRUAR**

Splošni: Za romarsko cerkev v Braziliji.

Misijonski: Za skladno sožitje prebivalcev južne Afrike.

Slovenski: Da bi se zlasti med mladino prebujal čut za prave duhovne in kulturne vrednote.

se, ko smo se tudi te dni še tesneje povezali s Cerkvijo, ki nam o božiču ljubeče prihaja naproti in nas kliče k prerobenju in novemu življenju, ko nam ponuja zakrament sprave, dobro spoved, adventno očiščenje naših duš kot pripravo za vredno sprejetje Kristusa pri svetem obhajilu.

Takšno praznovanje vas bo tudi družinske člane povezal med seboj in se boste po zgledu Boga, ki nas je o božiču obdaroval s svojim Sinom, tudi vi med seboj obdarovali.

Drugi bodo praznovali tako, da bodo šli opolnoči ali čez dan k maši, poslušali bodo veselo oznanilo o Kristusovem rojstvu, šli domov morda malo zamišljeni, obujali spomine na mladostne božiče, pa spet kmalu na vse pozabili. V njihovem vsakdanjiku bodo utihnile božične pesmi, življenje jih bo potegnilo spet nazaj v stare košnice in kmalu bodo zginitile vse sledi božičnega praznovanja.

Žal imamo še tretjo vrsto praznovancev božiča. Tem pa je božič, samo zunanji povod za uživanje ze-

meljskih dobrin, slovesnih večerij, bogatih obdarovanj in morda celo grehov.

Dragi slovenski rojaki, vaši škofje skupaj z vašimi duhovniki in njihovi sodelavci vam iz srca želimo, da bi se uvrstili v prvo vrsto božičnega praznovanja, da bi vam prazniki prinesli bogato duhovno obdarovanje, da se boste še tesneje povezali z Bogom in med seboj v lepe družinske skupnosti. Mi pa bomo še posebej na izseljensko nedeljo molili za vas, za vaše dušne pastirje in za vse tiste, ki vam v tujini kakorkoli pomagajo. Naj vas vse napolni božični mir in božja ljubezen. In blagoslov vsemogočnega Boga naj vas spremlja v novem letu.

V imenu in po naročilu vseh slovenskih škofov

+ Stanislav Lenič l. r.
narodni ravnatelj za

izseljensko dušno pastirstvo
Ljubljana, 1. decembra 1986

.....

**Dr. Franc Perko —
novi beograjski nadškof**

Papež Janez Pavel II. je imenoval dr. Franceta Perka, profesorja bogoslovne fakultete v Ljubljani, za novega beograjskega nadškofa. Novi nadškof je bil rojen v župniji Krka na Dolenjskem 19. novembra 1929. V duhovnika je bil posvečen 29. junija 1953 v Ljubljani. — Beograd, glavno mesto Jugoslavije, ima nadpoldrugi milijon prebivalcev; katoliška nadškofija, katere sedež je v njem ter obsega ozemlje „ožje Srbije“, pa šteje le kakšnih 20.000 katoličanov.

Zdravljica

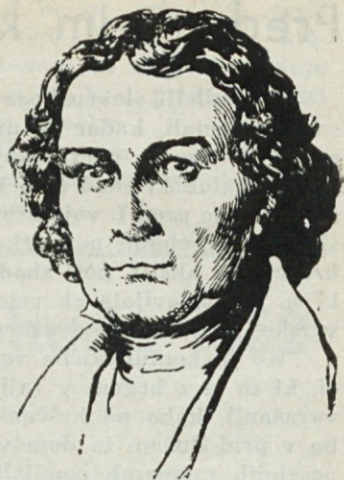
Spet trte so rodile,
prijat'lji, vince nam sladkó,
ki nam oživlja žile,
srcé razjasni in okó,
ki utopí
vse skrbi,
v potrlih prsih up budi.

Komu najpred veselo
zdravljico, bratje, č'mo zapet'?
Bog našo nam deželo,
Bog živi ves slovenski svet,
brate vse,
kar nas je
sinov sloveče matere!

V sovražnike 'z oblakov
rodú naj naš'ga trešči grom!
Prost, ko je bil očakov,
naprej naj bo Slovencev dom;
naj zdrobé
njih roké
si sponé, ki jim še teže!

Edinost, sreča, sprava
k nam naj nazaj se vrnejo!
Otrók, kar íma Slava,
vsi naj si v róke sežejo,
da oblast
in z njo čast
ko pred, spet naša bosta rast!

Bog živi vas, Slovenke,
prelepe, žlahtne rožice!
Ni take je mladenke,
ko naše je krvi deklé;
naj sinóv
zarod nov
iz vas bo strah sovražnikov!

Mladen'či, zdaj se pije
zdravljica vaša, vi naš up!
Ljubezni domačije
noben naj vam ne usmrti strup;
ker po nas
bode vas
jo srčno branit' klical čas!

Živé naj vsi naródi,
ki hrepené dočakat' dan,
da, koder sonce hodi,
prepír iz sveta bo pregnan,
da rojak
prost bo vsak,
ne vrag, le sosed bo mejak!

Nazadnje še, prijat'lji,
kozarec záse vzdignimo,
ki smo zato se zbrat'li,
ker dobro v srcu mislimo.
Dokaj dni
naj živí
Bog, kar nas dobrih je ljudi!

France Prešeren

Pred novim katoliškim shodom

V tradiciji slovenskega katoliškega gibanja so zapisani shodi, ki so se prirejali, kadar so družbene razmere klicale po načelni razjasnitvi in novem načrtovanju. Tako je prvi in najpomembnejši slovenski katoliški shod leta 1892 zarezal v liberalno breznačelnost, naslednji trije pred I. vojno so izpopolnjevali ugotovitve in sklepe prvega shoda, s posebnim poudarkom na socialnem vprašanju in splošni izobraževalni akciji, peti shod leta 1932 pa je reševal nova vprašanja, ki so se postavljala ob vstopu Slovencev v novo državo, z drugačno versko, kulturno in družbeno sestavo.

Ko je komunistična revolucija uklenila domovino, so se Slovenci, ki so si z begom v tujino zagotovili svobodo, znašli pred novimi vprašanji, kako po krščanskih načelih usmerjati svoje življenje, da bo v prid dušam in domovini. Zato so leta 1952 v Buenos Airesu v posebnih razmerah izpeljali delni katoliški shod. Sadovi tega shoda niso bile velike nove stvaritve, njegovi dobri učinki so se kazali bolj v tedaj potrjenih načelnih stališčih, po katerih se je skupnost razvijala, kadar in kolikor je tem načelom res sledila.

Danes smo menda spet na tem, da nam je treba pregledati, kako je z našo dejavno krščansko zavestjo. Smo pod vplivom splošnih razmer v deželi in v svetu in se tudi nas dotikajo težave, ki nas lahko odvrčajo od naših načelnih stališč. V teh desetletjih nas je skoraj zapustil prvi rod, zrasel nam je drugi in bo kmalu doraščal tretji. V osrednji Sloveniji hoče partija še vedno imeti vajeti popolnoma v rokah, obenem pa opazujemo premike, ki kažejo v splošni miselnosti na vse močnejše odklanjanje partijske diktature in tudi odstopanje od proticerkvene usmerjenosti. Zato se pripravlja nov katoliški shod v Buenos Airesu, katerega študijski del je že v teku in je bilo do zdaj pripravljeno gradivo objavljeno v številki „Duhovnega življenja“ za september 1986, vsi rojaki pa povabljeni, da pri njegovi obdelavi sodelujejo s pripombami, dodatki in nasveti.

Ob pristopu k sodelovanju je upoštevati, da je namen katoliškega shoda ugotavljanje in razglašanje načelnih in praktičnih vodil, po katerih naj katoličani uravnavajo družbeno življenje. Torej to ni verska prireditve, ki naj bi pobujala in utrjevala zasebno versko življenje, kot so to npr. evharistični kongresi, pa tudi ne samo študijska akcija za odkrivanje etičnih načel ali preučevanje sodobnih življenjskih pojavov, na katera naj se ta načela naobračajo. Gre torej ne toliko za skrb, da bodo ustanove tako zasnovane, kot je primerno duhovni naravi človeka, postavljenega v gotovo družbo. V neposrednem namenu katoliškega shoda pa pri tem ni izdelava določnih

organizacijskih ali celo političnih načrtov in ne reševanje zgolj tehničnih vprašanj iz življenja skupnosti. Gre za potrjevanje krš-šćanskih načel, po katerih smo tu in zdaj vezani, in za uveljavljanje pobud, po katerih naj se načela tako oživljajo, da bo v prid skupnosti in slovenski domovini glede na presežni cilj človeka.

Shod bo prinesel toliko več sadov, kolikor večja bo splošna so-udeležba pri njegovih pripravah. Odgovor na povabilo naj bo vsem notranja potreba, če ne tudi obveznost v vesti.

B. F.

Od katoliškega shoda 1952 do shoda 1987

(Nekaj primerjav)

Ob petintridesetletnici „Sloven-skega katoliškega shoda v izse-ljenstvu“ do nameravanega „Slo-venskega katoliškega shoda v Ar-gentini“ letos bo pretekla razme-roma dolga doba. Medtem je v iz-seljenstvu zrasel že drugi rod in se porajata že tretji in četrti na-šega izseljenskega slovenstva. V tem razdobju so se okoliščine in razmere v marsičem spremenile. Namen pričujočega sestavka je, pokazati vsaj na nekatere razlike med Slovenskim katoliškim sho-dom leta 1952 in nameranim to leto. Drugačnosti moremo spozna-ti, če prebiramo tiskano brošuro 16 strani, ki jo je za 17. avgust 1952 izdal kot rokopis „glavni pri-pravljalni odbor“ za katoliški shod pred 35 leti, in ki nosi na-slov „Resolucije, ki so jih glavni pripravljalni odbor in posamezni odseki pregledali za Slovenski ka-toliški shod v izseljenstvu“.

**Shod 1952 vseslovenski
izseljenski, shod 1987 le
argentinski**

Najprej je treba opozoriti na pomembno razliko med katoliškim shodom 1952 in shodom 1987. Pri-pravljanci prvega so se čutili po-klicani in usposobljeni, da skliče-jo in izvedejo katoliški shod slo-venskega izseljenstva sploh, ne le argentinskega, dočim se je shod 1987 omejil le na slovenske izse-ljence v Argentini.

**O pripravah za en in drug
katoliški shod**

Že sam naslov brošure z resolu-cijami katoliškega shoda 1952 o-pozori na razliko v pripravah za oba shoda. Oni pred 35 leti se je pripravljaval dvotirno: Glavni pri-pravljalni odbor zanj je organizi-ral za posamezna področja tako-imenovane odseke, ki so pripra-vili vsak za svoj odsek resolucije,

ki naj bi jih sprejel in razglasil katoliški shod na skupni prireditvi. Posamezni odseki so na pripravljanih sejah razpravljali o tematici odseka, sklical vsak svoje zborovanje in tam zborovalcem predlagali resolucije za katoliški shod.

Tudi pripravljalni odbor za bližnji argentinski katoliški shod je načrtoval odseke in vsakemu postavil na čelo enega ali več članov odbora. Ti vodje odsekov naj bi si pridobili svetovalcev za odsekovo področje in naj bi z njihovim sodelovanjem sestavili gradivo odseka. Dejansko se je tako tudi bolj ali manj delalo. Vodje odsekov so potem na seje pripravljalnega odbora prinašali izsledke dela in so še tam o njih razpravljali in jih izpopolnjevali. Na ta način se je rodilo celotno „Gradivo za Slovenski katoliški shod v Argentini“, ki se je v celoti objavilo v reviji „Duhovno življenje“ (september 1986), z vabilom bralcem in vsej javnosti, da gradivo študirajo in k njemu podajajo pripombe, spremembe, izpopolnitve. Poleg tega bo vsak odsek pripravil srečanja o vprašanih področjih, na katerih bo mogoče o gradivu tudi v skupnosti debatirati. Odbor bo sprejemal tudi posamezne ali pismene ali ustne pripombe številnih, ki jih je k temu še posebej povabil. Na podlagi vsega gradiva, izboljšanega in dopolnjenega, bo pripravljalni odbor sestavil sklepne izjave (resolucije) in jih na določeni dan v letu 1987 slovesno razglasil na skupnem

shodu ter povabil rojake, naj si sklepe duhovno osvoje ter po njih uravnavajo svoje zasebno, družinsko in skupnostno versko in narodno življenje.

Tematika shoda 1952 in shoda 1987

Shod 1952 je poleg glavnega pripravljalnega odbora vseboval sledeče odseke: Duhovniški odsek, Odsek za misijone in zedinjenje, Socialni odsek, Odsek za izobraženstvo, Odsek za ljudsko vzgojo in izobrazbo, Mladinski odsek, Fantovski odsek, Dekliški odsek in Organizacijski odsek. Torej devet odsekov. Pripravljalni odbor shoda leta 1987 pa je pripravljajl gradivo po le petih odsekih: Odsek za versko-nravno življenje, Odsek za narodno-družbena področja, Odsek za kulturo, Odsek za družino in Odsek za krajevne domove in druge ustanove. Seveda predloženo gradivo obravnava v okviru teh odsekov prav vsa področja našega verskega in narodnega življenja v Argentini.

Sodelavci prelata Odarja in msgr. Oreharja

Središčna in vodilna osebnost v pripravah Katoliškega shoda leta 1952 je bil brez dvoma prelat dr. Alojzij Odar, ki se je malo preje iz oddaljenega San Luisa s slovensko teološko fakulteto preselil v bližnji Adrogué in je torej mogel lepo posegati v razvoj življenja slovensih izseljencev Velike-

ga Buenos Airesa. Ob strani mu niso bili le rzgledani bogoslovni profesorji, ampak tudi vrsta že v domovini vodilnih katoliških izobražencev, s katerimi je pač imel pogoste stike in razgovore. V Argentini je bil v času, ko se je msgr. Oreharju rodila ideja o novem katoliškem shodu, on sam sicer vplivna osebnost, a zaradi boleznij je bil zelo oslabeled, manj aktiven, tako da je že po prvih sestankih pripravljalnega odbora, ki ga je bil imenoval in mu načeloval, prepustil vodstvo laiku in je sam le prisostvoval in le malo posegal v razgovore. V pripravljalnem odboru za shod 1987 je mogel od tistih, ki so sodelovali pri shodu 1952, sodelovati le še poročevalec in nekateri intelektual-

ci in duhovniki, ki so bili v času shoda 1952 še med najmlajšimi sodelavci.

Shoda dveh različnih generacij

Opozoriti je tudi na razliko med generacijami shoda leta 1952 in shoda leta 1987. Preteklo je več kot 40 let begunstva in izseljenstva. V času od prvega do tega drugega katoliškega shoda je odšla v večnost domala vsa starejša generacija, porajala se je pa na njenem mestu nova, drugi rod, ki rojeva že tretjega in se bo kar kmalu začel pojavljati že četrti rod. Katoliški shod 1952 je imel pred očmi begunce, ki so prišli šele v izseljenstvo, mladino, ki so starši privedli s seboj, o kateri se še ni vedelo, kako dolgo bo morala ostati v izseljenstvu in ali bo pognala v njem korenine. Čisto nekaj drugega je v tem pogledu shod 1987, ki ima pred očmi le bolj malo prvi rod izseljenstva, pač pa drugega in tretjega in nadaljnje. Dočim so se pripravljalni odseki za shod 1952 lotevali skoraj izključno problema, kako bi ohranjevali in dvigali obstoječe katolištvo in slovenstvo novodošlih naseljencev, se mora shod 1987 ukvarjati s problemom, kako ohranjati vero in slovenstvo v novih, v tujini rojenih rodovih.

Katoliški shod 1952 in dve novi ustanovi

Katoliški shod 1987 ne misli ustanavljati kakih novih organov

za pospeševanje verskega in slovenskega življenja v izseljenski skupnosti (razen nekaj povsem nebitvenega), ker smatra, da je ustanov in organizacij v argentinskem slovenskem izseljenstvu že dovolj, dočim je katoliški shod leta 1952 imel nalogo za zdravo življenje slovenskega izseljenstva pobuditi nekaj novih usmerjevalnih in urejevalnih institucij, zato je ustanovil „Slovenski katoliški kulturni svet“ in pa „Slovenski katoliški organizacijski svet“, ustanovi, ki po 35 letih med nami več ne obstajata (in sploh nista dolgo obstajali), pač pa vršita njune naloge, čeprav malo drugače, dve drugi medtem ustanovljeni tvorbi: argentinska veja „Slovenske kulturne akcije“ in pa „Medorganizacijski svet“, pa morda še „Katoliško akademsko starešinstvo“, ki tudi v Argentini obstaja.

Zanimivo, kako si je prelat Odar zamišljal sestavo „Slovenskega katoliškega kulturnega sveta“. Vplivno naj bi deloval po vsem slovenskem izseljenstvu. Skrbel naj bi, da bi se resolucije tedanjega katoliškega shoda med vsemi izseljenci po svetu resnično izvajale. Dve tretjini njegovih članov naj bi izbral Slovenski katoliški shod izmed Slovencev v Argentini, ostalo tretjino pa naj bi imenoval ljubljanski škof (tedaj še živeči dr. Rožman) izmed slovenskih izseljencev po drugih pokrajinah. Ta Slovenski katoliški kulturni svet naj bi si izdelal statut in poslovnik. Tako sto-

ji v „Resolucijah“ shoda 1952.

Očividno je ta resolucija glavnega pripravljalnega odbora za tedanji katoliški shod precenjevala pomembnost in vlogo slovenskih izseljencev v Argentini, kakor je iz gornjega razvidno. Zato je odločitev argentinskih izseljencev, da svoj sedanji katoliški shod omejimo le na Argentino, tudi pod tem vidikom vse bolj v skladu z demokratičnim pojmovanjem odnosov med današnjimi slovenskimi izseljenci po svetu. (Ali je bil kdaj sestavljen statut in poslovnik tega Slovenskega katoliškega kulturnega sveta, se pisec ne spominja.)

Slovenski katoliški shod leta 1952 je tudi ustanovil „Slovenski katoliški organizacijski svet v Argentini“ in se v „Resolucijah“ objavlja statut te ustanove, ki je bila pač vse bolj nekaj realističnega, kajti tedaj se je začelo pojavljati razgibano organizacijsko življenje med izseljenci v Argentini, ki ga je bilo treba regulirati, in je šlo pri tem le za zadeve argentinskih izseljencev, ki jih je bilo mogoče vsklajati. Zanimivo bi bilo analizirati ta statut in pogledati, v koliko in če bi bila danes aktualna njega oživitve. Naj tu navedemo le še sestavo tega organizacijskega sveta: „Ima predsednika in štiri člane. Vse predlaga Slovenskemu katoliškemu shodu v potrditev Slovenski katoliški kulturni svet. Po treh letih jih Slovenski katoliški kulturni svet potrdi znova ali izmenja, če ne bo med tem novega Slovenskega ka-

toliškega shoda,“ kot pravi „Resolucija“. Zanimiva vprašanja vsem, ki bi o naslednjem kaj vedeli: Ali se je in s katerimi osebami se je sestavil dejansko Slovenski katoliški kulturni svet, kakšno je bilo njegovo življenje in trajanje, in katere ljudi je takratni Katoliški shod predlagal v potrditev kot člane „Slovenskega katoliškega organizacijskega sveta“, v koliko je ta organizacijski svet začel delovati in kako se je izpolnila postavka v statutu, da so člani tega organizacijskega sveta po treh letih potrjeni ali zamenjani... Pisec misli, da se je tako ena kot druga po Katoliškem shodu 1952 ustanovljena tvorba ohranila pri življenju le prav malo časa, ne najmanj zaradi prerane smrti pobudnika in stvaritelja Slovenskega katoliškega shoda v izseljenstvu iz leta 1952.

Pripomba: Dasi je bil podpisani celo blagajnik SKK sveta, se pri sestavi tega članka ni domala nič več spominjal o njegovem delovanju. O tem je pa tedanji tajnik te ustanove uredništvu „Duhovnega življenja“ posredoval naslednji zapis:

Slovenski katoliški kulturni svet

Za SKKS so bile po katoliškem shodu imenovane iz Argentine te osebe: dr. Ivan Ahčin, Marko Bajuk, dr. Vinko Brumen, dr. Tine Debeljak, Božidar Fink, Alojzij

Geržinič, dr. Rudolf Hanželič, Janez Hladnik, Lovre Jan, dr. Milan Komar, France Kremžar, dr. Ignacij Lenček, Ladislav Lenček, Marjan Marolt, Martin Mizerit, dr. Alojzij Odar, Anton Orehar, Ivan Prijatelj, Bogumil Remec, Rudolf Smersu, Miloš Stare, Karel Škulj, Pavle Verbic in France Žužek.

Pozneje je na mestu treh umrlih članov SKKS kooptiral Ruda Jurčeca, dr. Leopolda Eiletza in dr. Franca Bajleca.

Na prvi seji 13. septembra 1952 se je konstituiral ožji odbor: predsednik Kremžar, tajnik Fink in blagajnik L. Lenček.

Da imenuje drugih dvanajst članov izven Argentine, je bil naprošen škof Rožman, ki je po daljšem času odgovoril s pomisleki, da bi mu to bilo mogoče. Zato je SKKS prenehal z urgiranjem in se omejil na argentinsko področje.

Po smrti dr. Odarja je bil 13. junija 1953 izvoljen za predsednika dr. I. Lenček.

Na drugi seji je bilo dokončno sprejeto besedilo statuta, katerega osnutek je izdelala posebna komisija.

SKKS je z namenom verskega in moralnega usmerjanja obravnaval široko področje vsega kulturnega življenja med nami, ni pa posegal v politiko v ožjem pomenu. O sejah se hrani dokaj natančen zapisnik, v katerem je najti, kaj je tedaj skupnost poganjala in vznemirjalo, razbrati pa je tudi, kaj se je po SKKS spočenja.

lo in kakšne neugodnosti so uredničenje pobud zadrževale.

V vsem času je imel SKKS enajst formalnih sej, zadnja je bila 23. oktobra 1954.

Slovenski katoliški organizacijski svet pa ni nikoli res zaživel. Za predsednika je bil imenovan Lovre Jan, ki se je veliko prizadeval, a se kljub temu svet dolgo ni mogel sestaviti in je imel prvo formalno sejo šele maja 1954. Vzrok za to je videti v tem, da je bila že začetna zamisel pre malo realistična ali pa so bili nameni in pristojnosti SKOS-a pre malo točno opredeljeni. Posebno pri osrednjih, vodilnih ustanovah je bilo ves čas proti njemu dosti nezaupnosti in odpora. Vmes je bilo tudi veliko osebnega in skupinskega razhajanja. Tudi to je dobro razvidno iz zapisnikov sej SKKS-a.

„Katolištvo“ in „krščanstvo“ na obeh shodih

Še pripomba k poudarjanju katolištva v besedilu resolucij katoliškega shoda 1952. Širši pojem „krščanstva“ se v resolucijah le tu in tam uporablja, pač pa je zelo poudarjeno katolištvo. V gradivu za katoliški shod 1987 se sicer tudi uporablja ta izraz tu in tam, vendar je opaziti, da je poudarjeno krščanstvo, ki za nas vsebuje tudi katolištvo. Kaže, da gradivo za shod 1987 upošteva poudarek v današnji Cerkvi, ko se stremi v prvi vrsti za ohranjeva-

nje predvsem krščanskih vrednot (kajpada tudi katoliških) spričo nevarnosti razkristjanjenja sodobnega sveta, v katerem tudi mi živimo.

— — —

To je le nekaj uvodnih primerjav med katoliškim shodom 1952 in tem, ki ga načrtujemo za leto 1987. Zanimivo in vredno bi bilo pregledati vse resolucije iz leta 1952 in jih primerjati s tem, kar naj bi resolucij prineslo gradivo našega bližnjega katoliškega shoda, in posebno, v koliko so se resolucije shoda 1952 dejansko izpolnjevale, če ne po črki, pa vsaj po duhu.

Ladislav Lenček

Nekaj misli o bogoslužnem petju

Tele vrstice naj bi veljalo kratkemu razmišljanju o pomenu, ki ga ima cerkvena glasba v bogoslužju s posebnim ozirom na cerkveno petje in njegovo sodelovanje pri evharistični daritvi, pri sveti maši.

Če hočemo poznati nalogo in pomembnost petja, tako zborovskega kakor občestvenega, ljudskega v bogoslužju, moramo vedeti, kaj pomeni glasba na splošno v bogoslužju in kako gleda nanjo ter kako jo ceni sveta Cerkev.

Imamo več papeških okrožnic, ki se tičejo cerkvene glasbe. Tako je npr. sv. oče Pij X. leta 1903 izdal okrožnico, kjer pravi: „Sveta glasba ima namen dajati Bogu čast in posvečevati vernike. Je sestavni del slovesne liturgije. Ustvarjena mora biti za svete občrede ter mora biti po značaju sveta, po obliki pa umetniška.“ Misli, ki jim moramo globoko pretehtati njihovo vsebino — od besede do besede. Kot vidimo, gre za zelo resno in pomembno stvar!

Sv. oče Pij XII. je leta 1958 izdal inštrukcijo o cerkveni glasbi in bogoslužju. Tam poudarja tesno medsebojno povezavo cerkvene glasbe z bogoslužjem.

Pavel VI. je leta 1963 potrdil temeljne predpise o cerkveni glasbi; in štiri leta kasneje, leta 1967, izdal še podrobnejša navodila. Tu cerkveno glasbo **popolnoma** vključuje v obnovljeno bogoslužje, tako da postaneta glasba in bogo-

služje v duhu zadnjega koncila ena stvarnost.

V št. 25-26/1986 ljubljanske „Družine“ pravi prof. Jože Trošt, ravnatelj stolnega kora in prof. na Teološki fakulteti, v članku „Glasba je skupaj z bogoslužjem nepogrešljiv pastoralni dejavnik“ med drugim sledeče: „Ljudsko in zborovsko petje je seveda nepogrešljiva oblika liturgičnega sodelovanja, ne morem pa tega trditi za „popevke“.“

Cerkvena glasba je tedaj najimenitnejša umetnost; saj „ima — po besedah sv. očeta Pija X. — namen dajati čast Bogu in posvečevati vernike“! In kaj naj je v življenju pomembnejše kot to dvojje: čiščenje Boga in posvečevanje vernikov!

Liturgični molitvi daje glasba živahnost, večjo gorečnost, ubranost src in poglobitev. Vsi navzoči se čutijo vse bolj eno, bratje in sestre v Bogu, božje občestvo, božje ljudstvo. V tem je vzvišenost in globoki pomen cerkvenega glasbenega-pevskega udejstvovanja.

Ne zadostuje za pomnoževanje bogoslužne slovesnosti sijajni zunanji izraz, niti zunanji obredi, niti bogato vezeni cerkveni ornamenti, niti krasno okrašeni oltarji: edino cerkvena glasba more bogoslužje — pozdigniti!

K cerkveni glasbi pa seveda prvenstveno spada petje. Petje v bogoslužju je prav toliko staro kakor Cerkev. Goji se že iz apo-

stolskih časov. Naj spomnimo samo na zadnjo večerjo na véliki četrtek, ko je Jezus postavil zakrament svete Evharistije, ko je daroval — prvo sveto mašo! Evangelist Matej poroča, da so po končani večerji **odpeli zahvalno pesem** in odšli proti Oljski gori.

Sv. Pavel v svojem pismu Kološanom naroča (3,16): „S psalmi in hvalnicami in duhovnimi pesmimi hvaležno iz srca prepevajte Bogu!“ Primerjajmo tudi Pavlovo pismo Efežanom (5, 19): „Skupno molíte psalme, hvalnice in duhovne pesmi! **Z vsem srcem prepevajte** in slavíte Boga!“

V prvih treh stoletjih po Kristusu je krščanstvo preživljalo strahotno preganjanje. Računajo, da je več kot milijon vernih kristjanov umrlo mučeniške smrti. Čakali so mučenje v trdnem zaporu in ljubezni do Boga — molili so in prepevali! Tako nam npr. poročilo o sv. Pioniju pravi, kako so ga pahnili v ječo med druge žrtve. „V ječi pa so slavili Boga... Kar naprej in naprej so se utrjevali s psalmi in molitvami.“

In še npr. na drugem mestu bremo o kristjanih, ki so v Egiptu čakali na mučeniško smrt: „Brez strahu so svobodno govorili o veri v Boga veseljstva in z veseljem, s smehom in z radostjo poslušali smrtno obsodbo, tako da so do zadnjega diha **prepevali** Bogu veseljstva, ga slavili in hvalili.“

Sv. Pavel tedaj naroča — kot

smo pravkar rekli — naj s **psalmi in hvalnicami in duhovnimi pesmimi** hvaležno iz srca prepevamo Bogu.

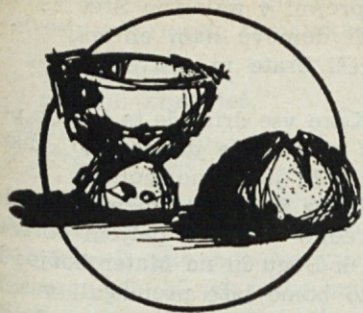
Petje psalmov je papež Gregor Véliki v 6. stoletju posebej uredil. To je tako imenovani „gregorijanski koral“. V našem sv. o pravilu pri maši je psalm vedno vključen med berila.

Med hvalnice, ki jih naroča sv. Pavel, lahko štejemo naše pesmi in speve, ki izrecno dajejo hvalo in čast Bogu, kot so npr. Slava, Svet, vzklik po povzdigovanju i. pd.

Med duhovne pesmi, ki jih apostol tudi omenja, pa v našem bogoslužju pač spadajo naše nabožne pesmi, s katerimi spremljamo svete obrede, ko jih prepeva ali cerkveni zbor ali pa vse navzoče versko občestvo.

Pri naši maši sodelujemo s petjem v zboru ali z ljudskim petjem vseh navzočih. Posebno važen poudarek pa daje Cerkev, zlasti zdaj po koncilu, s svojimi posebnimi navodili in z inštrukcijo o petju v bogoslužju — pevske mu sodelovanju vsega božjega ljudstva. Tako pravi omenjena inštrukcija, da je nabožno ljudsko petje, ki se samo od sebe porodi iz verskega čuta, od Stvarnika vcepljeno v človeško dušo in srce, dviga srca vernikov, pomaga, da verniki niso pri maši le nemi in nedelavni gledavci, ampak spremljajo sveto opravilo z lastnim sodelovanjem, z duhom in srcem. Tako — Cerkev!

Seveda moramo pa misel pre-

motriti tudi z druge strani, s strani vernikov!

Inštrukcija pravi, da se petje porodi iz verskega čuta. Vendar gre tu za vprašanja, v koliko pridemo k maši mi verniki z **resničnim verskim razpoloženjem!** Gre za to, v koliko smo v svoji notranjosti resnično in dejansko z doživetjem razpoloženi in pripravljeni, da svoje srce odpremo božji milosti, in v koliko se z vso duhovno prisotnostjo zavedamo, kaj se dogaja na oltarju, in tako „dejansko osebno“ sodelujemo pri maši!

Sv. Avguštin po pravici pravi, da poje tisti, ki ljubi. V našem primeru bi rekli: tisti, ki pride k maši, da v ljubezni počasti Boga in mu izkaže spoštovanje in hvaležnost...

V Apostolskih delih beremo o prvih kristjanih (2, 46): „Dan za dnem so se enodušno in vztrajno zbirali v templju, lomili kruh po domovih ter uživali hrano z veseljem in preprostim srcem.“ In že zdavnaj je nastal pregovor, da „kdor poje, dvakrat moli“.

Koncilska konstitucija o svetem bogoslužju pravi (113): „Liturgično dejanje dobi odličnejšo obliko, če se sveta opravila opravljajo slovesno s petjem, pri katerem sodelujejo vsi posvečeni služabniki (duhovniki) in pri katerem dejavno sodeluje tudi ljudstvo.“

Cerkev, papeške okrožnice in škofovska pastoralna pisma ljudsko petje zelo priporočajo. Priporočajo ga pri bogoslužju, v družini, pri mladinskem verouku.

Iz povedanega vidimo, da Cerkev polaga izredno in pomembno važnost na skupno cerkveno petje. Pri svetih opravilih ni kaj slovesnejšega in veselejšega, kakor je zbrano občestvo, ki kot celota, kot složna skupnost v petju izraža svojo vero in pobožnost!

Ponavljam pa seveda, da je dolžnost vseh navzočih, da je njihovo petje — res molitev, dvojna molitev! Se pravi: da melodija, napev pesmi služi v podporo in globlje doživljanje besedila, ki ga pojemo!

Pri petju namreč besedilo — počasneje pojemo, kot pa ga izgovarjamo, če ga samo molimo v skupni molitvi. Zato nam **tudi to** pomaga, da lahko pozorneje, pazljiveje in z globljim razumevanjem sledimo besedilu pesmi. Seveda je pa spet odvisno osebno od nas samih, s kakšnim razpoloženjem in kolikšno odločno voljo sodelujemo pri petju! Ne sme biti to le nekakšno zunanje, površno, „duhovno odsotno“ izgovarjanje besedila, ki mu le z očmi

sledimo v pesmarici, če jo imamo v rokah, in z usti! Od tega našega zadržanja je odvisno, da bo naše sodelovanje Bogu dopadljivo in nam v zaslužnje, dvakratna molitev!

Pa preidimo zdaj po teh splošnih razmišljanjih k nekaterim podrobnostim!

Pomislimo na to, če ni morda včasih ta ali oni od nas navzočih med skupnim petjem nekam „odsoten“ ali morda celo drži v rokah pesmarico — zaprto. Torej je „odsoten“ navzoč! Zdi se mi, da ne pretiravam, če menim, da nam pri tem našem skupnem petju po zgoraj navedenih mislih le še kaj manjka!... Res je, da smo Slovenci po svoji naravi nekako sramežljivi, vase zaprti in skriti. Rekel bi, da se svojega glasu v družbi nekako — ustrašimo. Pa vendar pomislimo, kako je to mogočno in veličastno in kako nas vse prevzame, kadar npr. pod vtišom narodnega praznika zapojemo z vsem občutkom, da odmeva od sten:

„Naš narod, Mati mila,
zdaj v ranah krvavi.
Pekla si moč zdrobila,
pogube nas otmi! — — —
Zavetje nam edino
zdaj Tvoje je Srce;
obvaruj domovino,
trpečih usmili se!...

Ali kadar pri obnavljanju posvetitve Marijinemu Srcu kliče mo:

„O Marija, ves slovenski narod

sprejmi v milostno Srce...

Ti domove nam ohrani,
reši brate in sestre!“

Kako vse drugače te besede privró iz srca, če jih pojemo, kakor pa če bi jih samo molili!

Treba je samo samemu sebi dopovedati, da se s petjem obračamo k Bogu in na Mater božjo; in tako bomo lažje premagali v sebi tisto morebitno zaprtost; prebudili se bomo iz tistega nekakšnega pomanjkanja notranje osebne in dejanske prisotnosti pri svetem opravilu.

Ponavljjam; gre za osebno in dejansko, notranjo prisotnost in resnično aktivno sodelovanje z dušo in srcem!

Pomislimo samo na naše svetne ljudske pesmi ob družabnih ali javnih prireditvah, kjer sodelujemo, recimo, številne množice! Vzemimo npr. petje narodne himne! Kako se v takih primerih petje zlije v navdušenje!

V nepozabnem spominu mi je ostal dogodek iz mladostnih dni; od tistikrat je minilo že kar daleč nad petdeset let. Bil sem kot navaden romar na Svetih Višarjah. Pa mi je organist iz Žabnic, ki je tudi mežnaril na Gori, razložil: „Nocoj pridejo na Goro romarji s Primorskega. Mi boste pomagali v pozdrav zvoniti.“ Stemnilo se je že, ko smo zagledali, kako se je polagoma vila navkreber vrsta romarjev s prižganimi svečami. Pričela sva zvoniti. Med glasno molitvijo so napolnili cerkvico. Nato pa je vsa množica pa-

dla na kolena in iz dna srca je pretresljivo privrela romarska:

„Na gori stanuješ,
v nebesih kraljuješ,
Marija višarska,
o prosi za nas!“....

Doživeta skupna pesem prav zaradi skupnega enotnega doživljanja povzroči tako mogočen vtis na vsakogar, da bi ga težko mogel kateri cerkveni zbor v enaki meri doseči. Pomislimo še npr. na naše skupno prepevanje evharestičnih pesmi med prejemanjem sv. obhajila! Seveda — se razume, da tisti, ki so že daleč v letih, ne morejo več sodelovati — na ves glas!

Poleg tega pa še pomislimo, kako odličnega pomena je ubrano skupno petje za našo mladež, za naše najmlajše, ki se na ta način uvajajo v bogoslužno sodelovanje in se učijo najobičajnejših naboznih pesmi, ki jih bodo ponesli s sabo v življenje!

Vsekakor se mi zdi, da je potrebno, da so vernikom na razpolago pesmarice. Kako hvalevredna je naša ljubljanska zbirka „Hvalimo Gospoda!“ s svojimi kar 527 števkami pesmi in spevov.

Da pa moremo zbrano in dejansko sodelovati z mašnikom pri obredih, ki se dogajajo pri oltarju, je seveda potrebno, da poznamo zgradbo svetega opravila in pomen posameznih dejanj, ki jih izvršuje mašnik. Le tako nam bo mogoče slediti sv. maši z resničnim doživetjem in sodelovati s petjem.

Vsaka maša ima neko svojo osnovno misel, ki je zajeta v vstopnem spevu, v berilih in v spremenljivih mašnikovih molitvah. Zato je zelo važno, da pazljivo prisluhnemo mašniku, če on prebere po prihodu k oltarju vstopni spev, oziroma če ga med njegovim prihodom poje predpevec ali zbor. Včasih tudi za pristop vsi navzoči ali zbor pojó primerno pesem. Seveda se pa včasih dogaja, da prihajamo v cerkev šele za mašnikom, ko je morda ta že pri oltarju, in smo vstopni spev ali pesem — zamudili.

Na vsak način je važno vedeti, kaj v petju ali glasni molitvi pripada med sv. mašo navzočim vernikom.

Takó so vsi odgovori ali odpevi mašniku naloga vseh vernikov, kakor pač duhovnik moli ali poje. Na vsak način mu mora odgovarjati ali odpevati vsa cerkev. Sem spada npr. „Gospod z vami“ — z odgovorom ali odpevom „In s tvojim duhom!“ — ali ob sklepih spremenljivih molitev, ki so pri vsaki maši druge, da mu odgovorimo oz. odpojemo „Amen!“ — dalje pri vzkliku „Kvišku srca!“ — „Imamo jih pri Gospodu“ itd.

Stalne nespremenljive dele, kot so Gospod, usmili se! — Slava — Vera — Svet — Jagnje božje, molimo ali pojemo vsi ali tudi samo zbor. „Oče naš“ je namenjen vsem navzočim, pa naj ga že z mašnikom molijo ali, kar je vse slovesnejše, vsi ali zbor pojejo.

Po prvem berilu sledi redno

psalm. Cerkev uči, da „je v psalm-skih spevih tolika iznajdljivost glasbenih misli in izraženih tako preprosto, da je težko ustvariti kaj enakovrednega!“ Psalm lahko bere bravec ali pojejo npr. moški, odgovarjajo pa v odpevu ali v odgovoru vsi. Po drugem berilu, pred evangelijem, verniki uvedejo in zaključijo kratek spev npr. mašniku, predpevcu ali zboru s svojim glasnim pétim vzklikom „Aleluja!“

Važno je, da je — kakor sploh pri vsem branju in petju — tudi še posebej pri psalmih branje ali petje razločno in razumljivo, da verniki sodelujejo v mislih s posameznimi vrsticami in odgovarjajo z doživetim odpevom.

Vsako nedeljo je izbran drug psalm. Spada torej med spremenljive mašne dele. Taki spremenljivi deli so še vstopni spev, dalje darovanjski spev — če ni petja, mašnik darovanjske molitve moli in mu ljudstvo odgovarja „Bogu čast in hvala vekomaj!“ — Navadno pa pojó darovanjsko pesem ali vsi ali samo zbor. K velikemu prazniku je možno peti tudi odgovarjajočo praznično pesem. In končno spada sem še obhajilni spev, ki ga po končanem obhajilu moli mašnik sam ali pa ga zapojó pevci.

Zelo lepo in veličastno je, če npr. ob slovesnejših praznikih primeren pevec prošnje vernikov za vse potrebe pred darovanjem poje in mu vsi navzoči odpevajo „Prosimo te, usliši nas!“ kot npr. pri telovski procesiji.

Med prejemanjem sv. evharistije imajo verniki nalogo, da v urbrani skupnosti prepevajo evharistične pesmi, ko se bližajo presrečnemu trenutku, da prejmejo vase samega Jezusa. Kako bi bilo mogoče, da bi pri količkaj številnejši navzočnosti verniki ne prejemali obhajila s hvalnim slavo-spevom!

Pa še eno je važno! Krog litur-gičnega leta je razdeljen, kakor vemo, v tri glavna obdobja: adventni čas z božičem, velikonočna doba s postom in skrivnostjo našega odrešenja za véliki teden in binkoštna doba, ki oznanja prihod in navzočnost sv. Duha. In za praznovanje vseh teh treh litur-gičnih dob nam služijo naše odgovar-jajoče prelepe pesmi, ki so izbrane tako, da se prilagajajo določeni litur-gični skrivnosti.

Pomislimo samo na naše adventne in božične, pa postne in velikonočne in binkoštné pesmi! Zamislimo si, kako bi praznovali božič brez naših tako prisrčnih božičnih pesmi! Kaj bi bila naša polnočnica, ko bi ne zapeli naše prelepe „Sveta noč, blažena noč!“ Ali da bi na Véliko nedeljo, za spomin Vstajenja ne zadonela v vsej mogočnosti „Kristus je vstal! Iz groba skalnega dvignil se je svetel! — Aleluja!“

Bogoslužne pesmi so tiste, ki nas dvigajo in vodijo skozi bogoslužno leto v prvo razpoloženje. Kako naj se, recimo, pri skupnem petju izgovarjamo, češ „Bodo že drugi peli“? Kdo so tisti drugi?

Vsi skupaj smo ena božja družina!

Zato se za sklep povrnimo k našim prejšnjim mislim, ko smo govorili o nujni potrebi, da z vso duhovno zbranostjo in pobožnostjo sodelujemo prav vsi v cerkvenem petju, pri zborovem s pozornim poslušanjem, pri ljudskem pa z lastnim sodelovanjem, da se v nas zbudi primerno razpoloženje, ki ga vsebuje pesem.

Namen tehle misli je bil, da bi se z vso resnostjo, s trdnim dobrim sklepom in z vso dobro voljo odločili za avtentično, osebno, razumsko in srčno sodelovanje v petju pri bogoslužju. Tako se bo naša prisotnost vse globlje vključila v bogoslužni obred in ne bomo pri maši samo „navzoči“, ampak „sodelujoči“!

Božidar Bajuk

IZ KRSTA PRI SAVICI

...učil ljudi je mož bogaboječi,
duhovni mož, ki zdaj ga vidiš z nami:
kako nas ustvaril vse je Bog največji,
kak' greh prišel na svet je po Adami,
kak' se je božji sin zato učlovečil,
da bi otél naróde in osrečil.

Da pravi Bog se kliče Bog ljubezni,
da ljubi vse ljudi, svoje otroke,
da zemlja, kjer vijo viharji jezni,
je skušnje kraj, da so naš dom visoke
nebesa, da trpljenje in bolezní
z veseljem vred so dar njegove róke,
da čudno k sebi vod' otroke ljube,
da ne želí nobenega pogube.

Da ustvaril je ljudi vse za nebesa,
kjer glor'ja njega sije brez oblaka,
oko ni vid'lo, slišale ušesa
veselja, ki izvoljene tam čeka,
da spreštenim bo vseh težav telesa
se srečnim izpolnila volja vsaka,
da bodo tamkaj božji sklepi mili
té, ki se tukaj ljubijo, sklenili.

France Prešeren

Pot do svobode

Pot do svobode ni lahka. Mnogi narodi so se stoletja borili zanjo. Toda vztrajnost, pogum in požrtvovalnost prej ali slej zmagajo.

Tudi slovenski narod, danes vprežen v komunistični jarem, se bo — o tem smo trdno prepričani — otresel tega jarma z vztrajnim osvobodilnim delom, s pričevanjem resnice in nenehno zahtevo po svobodi.

Komunistična revolucija in diktatura, ki je tej revoluciji sledila, sta prinesli slovenskemu ljudstvu veliko razočaranje. Danes, enainštirideset let po koncu revolucije, ni Slovenija dežela pravice in resnice, ne pozna splošne svobode in demokracije, zanikuje zlasti svobodno mišljenje ter kaznuje celo zasebne zapiske. Gospodarstvo je v tako slabem stanju, kot so ga lahko predvidevali le načelni nasprotniki marksistične revolucije.

Opozicija domačemu komunističnemu režimu med zdomci je živa, povsod prisotna in delavna. To opozicijo povezuje skupna zahteva po svobodi v domovini in njenem samostojnem političnem, kulturnem in gospodarskem življenju. Pa tudi doma je opozicija vedno močnejša.

Prodor novih sil — domačih in zdomskih — slovenskega naroda pa bo uspešen samo takrat, ako bodo te nove sile temeljile na krepkih resnici, pravice in ljubezni. Novo družbo bo mogoče zgraditi samo tedaj, če jo bodo gradili brez sovraštva, brez lažnih argumentov. Te nove družbe ne bodo zmožni graditi tisti z upognjeno hrbtenico, prav kakor tudi ne tisti, ki razmišljajo in slepo ponavljajo krilatico o pluralizmu Osvobodilne fronte, ki je z dolomitsko izjavo pljunila v obraz vsakemu pluralizmu. Tudi ne oportunisti, ki še vedno vidijo v borbah proti komunističnemu totalitarizmu izdajalce in ki taje ali opravičujejo genocid nad domobranci po končani vojni. Prav tako je ne bodo gradili neznačajneži, ki govore o zgodovinski krivdi Cerkve in političnih strank; Cerkve menda zato, ker je odkrivala nečloveški, zločinski in brezbožni značaj komunizma; političnih strank pa zato, ker se niso hotele podrediti komunističnemu vodstvu, ampak so hotele skupaj z zahodnimi zavezniki pripeljati slovenski narod s čim manjšimi žrtvami v novo demokratično ureditev Evrope. Pri gradnji nove družbe pa se bomo srečali vsi rojaki dobre volje, ki hočemo, da vladajo v našem narodu Resnica, Pravica in Mir.

Ob letošnjem božiču, ki ga komunistični režim kljub zahtevi velike večine slovenskega naroda noče proglasiti za praznik, in ob vstopu v novo leto ohranimo veselo upanje, in ne samo upanje, ampak gotovost, da se bliža rešenje tudi našemu narodu.

December 1986.

Rudolf Smersu l. r.
predsednik

In življenje teče naprej...

(Iz begunskega dnevnika)

8. februarja 1947

Danes je taborišče obiskala delegacija britanskih parlamentarcev, sestavljena iz treh poslancev britanske spodnje zbornice pod vodstvom Franka Beswicka, poslanca delavske stranke in državnega tajnika za letalstvo. Druga dva člana delegacije sta bila konservativni poslanec T. V. Beamish in laburistični poslanec C. R. Hobson. Kot strokovnjak je delegaciji bil prideljen podpolkovnik Haal, ravnatelj namestnik v odseku za begunce na Dunaju.

Delegacija je prispela v naše taborišče kmalu po 10. uri dopoldne ter je v pisarni ravnatelja Jarwieja takoj začela poslovati. Po krajšem uvodnem posvetu z ravnateljem je začela poslušati posamezne begunce raznih narodnosti, ki so komisiji lahko izrekli tudi svoje želje. Naš predstavnik prof. Ivan Sever je članom delegacije izročil posebno spomenico, v kateri so navedeni razlogi, zakaj smo Slovenci DP-jevci in za-

kaj se ne moremo vrniti domov. Spomenica na kratko ugotavlja, da nas je trenutno v spittalskem taborišču 3732 Slovencev, okrog 3000 pa jih poleg teh še živi in dela po vsej Koroški. Domovino smo zapustili zaradi bližajoče se fronte, zaradi bližajoče se komunistične vojske, ki je pobijala nedolžne ljudi, ki z njo niso sodelovali, zaradi grozilnih pisem, ki so jih mnogi prejeli. Slovenci smo po ogromni večini pristaši zapadne demokracije in smo pričakovali osvobojenja po Anglo-Amerikancih. Ko smo spoznali, da smo v tem pogledu prepuščeni Titovi partizanski vojski, smo se umaknili k angleški vojski, prepričani, da pri njej najdemo azil in pomoč. Nekateri Slovenci so bili že med vojsko na Koroškem, bodisi da so jih Nemci nasilno odpeljali na delo bodisi da so sami bežali pred komunisti in danes se nočejo vrniti domov.

Vsakemu beguncu je med nami prosto dano, da se odloči ali za povratek v domovino ali pa za izselitev. Vrniti se ne moremo, ker doma vlada totalitaristični komu-

nistični režim, ki uničuje svoje ideološke in politične nasprotnike. Mnogo odn. večina Slovencev DP je takih, katerim so med vojsko komunisti pobili svojce. Dobri Slovenci, ki so ostali doma, so preganjani, nekatere so celo kot „Volksdeutsche“ izselili. Celo taki, ki so se vrnili iz Dachaua, so bili doma zaprti, obsojeni na prisilno delo ali celo pobiti — ustreljeni. Pisma tistih, ki so se vrnili, so polna slabih novic in obžalujejo svoj korak. Slovenci DP upamo, da bodo zavezniki posredovali v Jugoslaviji, da se bodo tam praktično izvedla načela atlantske karte. Prosimo za v bodoče za pomoč in zaščito, da noben Jugoslovan ne bo vrnjen v domovino proti svoji volji, da bi zavezniki vztrajali na tem, da se v Jugoslaviji vpelje demokracija v zapadnem smislu in da se uveljavijo svoboščine atlantske karte.

V spomenici je navedenih tudi nekaj prošenj: prosimo za v bodoče za pomoč in zaščito, da nihče po sili ne bo vrnjen, da zavezniki vztrajajo na tem, da se v Jugoslaviji vpelje resnična demokracija v zapadnem smislu, s štirimi svoboščinami. Slovenci DP prosimo, da se nam omogoči zaposlitev kjerkoli zunaj Avstrije. Za tiste, ki bi se radi izselili, naj se to čimprej izvrši. Želimo pa, da bi vsi slovenski DP v Avstriji in Italiji skupno emigrirali.

Nato si je komisija ogledala taborišče. Najprej so si ogledali kuhinjo ter se tudi pozanimali, kaj dobijo begunci za obed. Kuhali so

repo, kakor vedno. Ravnatelj je sicer hotel, da se pripravi boljši obed, šef za prehrano g. Adler pa je vztrajal na repi, češ naj vidijo gospodje, kako in ob kakšni hrani ti ubogi ljudje žive. Nato so si ogledali delavnice, prišli so tudi v tiskarno, kjer se tiska „Taboriščnik“. Pozorno so si ogledali obratovanje ter se zanimali za tiskana dela. Zatem so si ogledali taboriščno cerkvico, nakar so odšli v gledališko dvorano „Doma zmage“, kjer jih je pozdravila polna dvorana taboriščnikov. Ob njihovem prihodu je vsa dvorana vstala in visoke obiskovalce glasno pozdravila. Orkester je igral „Triglavske koračnice“, množica beguncev pa je prirejala ovacije. Nato je slovenski pevski zbor pod vodstvom prof. Silvina Miheliča najprej zapel angleško himno ter tri slovenske pesmi, ki so britanskim gostom zelo ugajale.

Predsednik taborišča g. Vertačnik je zatem stopil pred člane misije ter jim je v imenu slovenske taboriščne skupnosti izročil lepo izdelane albume s fotografijami iz begunskega taboriščnega življenja in delovanj z besedami: „Prosim, sprejmite to v spomin na vaš obisk v našem taborišču!“ Albume so zelo lično vezle z narodnimi motivi naša vrla slovenska dekleta, vezal pa jih je knjigovez g. Herman Zupan, katerega delavnico so si visoki gostje tudi ogledali.

Vodja britanske misije, poslanec in državni tajnik Beswick je v kratkih besedah nagovoril taboriščnike rekoč: „Zahvaljujemo

se vam za lep sprejem, zlasti še za lepo petje in spominska darila. Povedati vam moramo, da vas občudujemo, da ste kljub okoliščinam, v katerih morate živeti, ohranili tako visoko moralo in smisel za red in disciplino. Pozdravljamo vas in vam želimo vso srečo.“

Po teh besedah je vsa dvorana zopet vstala in gromovito zapela himno slovenski domovini „Oče, mati, bratje in sestre!“

Gostje so potem odšli še v otroško kuhinjo, nakar so si ogledali še nekaj izb v barakah, v katerih so se tudi s stanovalci pogovarjali.

9. februarja 1947

Danes so naši igralci Meškovo dramo „Mati“. Jako lepo so jo odigrali in ljudje so ji zelo pozorno sledili.

Zvečer je direktor Jarvie povabil k sebi 10 vplivnih mož iz taborišča in se jim zahvalil za red, disciplino in točnost, ki so jo taboriščniki pokazali ob obisku britanskih parlamentarcev. Mož je tako prevzet in ginjen, da so ga med govorom zalivale solze. Miss Michell se je prav tako zahvaljevala in je dejala, da tega nesrečnega naroda (Slovencev) ne bo prej zapustila, dokler ga ne bo zopet videla srečnega, pa magari bi morala mesece delati brez plače.

11. februarja 1947

Dr. V. je prišel nocoj iz Celov-

ca. Obiskal je monsinjorja Podgorca in mu razodel našo namero, da nameravamo stopiti v stik z avstrijsko vlado, da bi nam dovolila, da ostanemo tukaj. Monsinjur je to misel zelo simpatično sprejel in je izjavil, da je z g. Pirschem, deželnim glavarjem, v zelo dobrih odnosih in da nam je ta naklonjen. Zato bo šel do njega in v tej zadevi posredoval. Obiskal je tudi dr. Blümla, ki je povedal, da je vodstvo Volkspartei Slovence DP-jevcem naklonjeno. So izgledi, da bi naša namera polagoma le mogla biti uresničena. G. dr. Blümel je mnenja, da moramo o stvari informirati in zainteresirati tudi celovškega škofa dr. Köstnerja in avstrijskega kardinala Initzerja. Na Koroškem bi bilo za vse Slovence dovolj kruha in dela. Deželni glavar Pirsch je posredoval za dr. Puša.

Zdi se mi, da je zaenkrat od vseh „preselitvenih“ načrtov ta še najbolj stvarjen. Treba je imeti čim manj ozirov in misliti v danih razmerah le nase in reševati svoja življenja.

14. februarja 1947

Nocoj je bil v gledališki dvorani zelo lep koncert. Pevski zbor, ki je zdaj sestavljen iz pegeškega in spittalskega zbora, šteje okrog 70 pevk in pevcev in je resnično lepo ubran. Nocoj so nastopili s popolnoma novim programom, ki je obsegal narodno pesem, v moderni kompoziciji skladateljev Adamiča, Pavčiča, Pre-

mrla, Marolta, Viranta. Bil je to večer lepega estetskega in umetniškega užitka. Kar pa je najbolj važno, je dejstvo, da so take spojitve in nastopi najlepše in najmočnejše sredstvo za lepo medsebojno razmerje, spoštovanje in sodelovanje in edinost. In do tega moramo priti. Zato čim več gledaliških iger, skupnih nastopov in akademij. Naj nas trdno povezuje in družijo vera in kultura!

1. marca 1947

Kakor strela iz jasnega je med nas udarila danes novica, da je ravnatelj Jarvie premeščen, miss Michell pa odpuščena. Že 10. januarja je direktor Jarvie dobil iz Celovca opomin, da se je jugoslovanska vlada pritožila na angleško zunanje ministrstvo, da je on glavna ovira za repatriacijo. Pričakujemo torej še hujši pritisk. Koga bomo sedaj dobili za gospodarja? Govore o Judu in Judinji. Ti pa niso nam naklonjeni. Naj že bo kakorkoli, dobrega nimamo pričakovati, ker sedaj bodo repatriacijski vijak zelo krepko privijali. Tudi Jud je lahko človek, trezen, pameten in dober; kristjan pa lahko propalica in to smo ravno tukaj že doživljali.

Zanimivo bo sedaj to, kaj bo storila miss Michell. Ali bo tudi brez plače ostala med nami vse dotlej, dokler nas ne bo videla srečnih? Dvomim. Sicer pa to ni več od nje odvisno, razen če vstopi med DP. Takega herojstva pa res ne smemo pričakovati.

9. marca 1947

Od četrtega že bolan ležim. Danes je nedelja in sem vstal, pa se ne počutim dobro. Poslušam ljudi in se z njimi pogovarjam. Na spremembo političnih razmer doma ljudje ne računajo več. So pa mnogi že odločeni, da se bodo vrnili domov, ker jih kliče pomlad. Čez morje v tuje kraje ne bodo šli, dokler jih doma še pričakuje zemlja in dom. Moramo jih razumeti! Zraščeni so z rodno zemljo, podedovano od pradedov. Zemlja jih vabi in kliče. Mi mestni proletarci tega ne čutimo, v nas takih klicev ni. Dobri ljudje, hvala vam za vaš nad vse lep zgled, Bog vam daj srečo, mir močno božje varstvo naj bo z vami!

Večina pa govori o Argentini in se že kar pripravlja na dolgo, dolgo pot, ko bo barčica zaplaval... Toda barčica še daleč ni pripravljena in sam Bog ve, kdaj bo! Še bomo ždeli v taboriščih, ker Angleži nas ne bodo pustili zlepa iz Evrope, ampak nas bodo ali vrnili domov ali pa odvedli nekam v svoj imperij, kjer bomo verjetno tudi obsojeni na skupna taborišča. Le s čim smo se mi tako težko pregrešili? Da trpe Nemci, je razumljivo. Kar so iskali, to so dobili! Pa zanje se zmagovalci zanimajo, zanje se že pulijo in morda se bodo zanje in zaradi njih stegli! Jude pestujejo, pa čeprav jih Judje strastno sovražijo. Balte hočejo spraviti čimprej k novemu, urejenemu živ-

ljenju. Nas pa, ki smo vse dali nanje, jim slepo zaupali, verjeli njih obljudi, nas pa zapostavljajo, zmerjajo in ovirajo. Da, od tukaj do našega doma je samo nekaj kilometrov! V tem je razlog, da nas zadržujejo in le domov silijo. Miss Liven je pred kratkim de-

jala, da se niti en Jugoslovčan ne sme izseliti čez ocean, dokler obstaja možnost, da se še en sam človek vrne domov. To govori ženska iz glavnega stana za preseljene osebe na Dunaju. Ta ne mlati prazne slame in ne čenča.

France Pernišek

Različnih življenjskih poti, a v srcu med seboj enaki

Pogovor s Tinetom Kovačičem, predsednikom Slovenskega doma
v Carapachayu

Kateri predeli Vélikega Buenos Airesa spadajo v območje Slovenskega doma v Carapachayu? Kdo so bili pionirji doma in kdaj se je pričela zidava?

V karapačajski dom spada zelo obširen del severnega Vélikega Buenos Airesa in sicer od General Paza skozi Vicente López, Olivos, Martínez, San Isidro do Tigre ter približno črta železnice Belgrano od postaje Padilla, Florida, Munro, Carapachay, Villa Adeline, Boulogne, Don Torcuato do Tortuguitas. Sorazmerno se je naselilo malo rojakov v tem predelu, a gotovo so imeli nekaj skupnega; privlačila jih je Srebrna reka. Tako so se kmalu pojavili pionirji naše srenje, katerim gre vsa naša zahvala za njihovo nepozabno delo. Gospodje, že pokojni, Ivan Prijatelj, Jože Jonke, Aloj-

zij Sedej, Maks Jesih, Milan Ammon, Ciril Ažman, Nace Košir, France Testen, Aleksander Pengov, in še živeči Ciril Aleš, Vinko Aljančič, Alojzij Dragan, Janez

Gričar, Miha Klemen, Pavle Homan, Aleksander Pirc, Gabrijel Dovč, Ivan Sušnik, Jože Korošec, Franc Resnik, Franc Senovršnik, Ivan Žnidar, Lojze Hanžar in Viktor Gričar. Z zidavo so začeli avgusta 1960 in decembra istega leta je bila, čeprav v nedozidanem poslopju, že prva prireditev. V tem lahko zaznamo močno narodno zavest in odločnost za hitro uresničitev lastnega doma. Lep zgled nam vsem, ki danes uživamo to resničnost!

Koliko članov ima dom in koliko je članov, ki so pripravljeni prijeti za delo v domu?

Naš dom ima 125 članov od približno 500 rojakov, ki so raztrešeni v našem območju. Odziv pri članih za delo v domu je še kar zadovoljiv; seveda, z nekoliko dobre volje pri nekaterih, bi bilo lahko neprimerno boljše. Ni prijetno, če se včasih sliši: „Vedno eni in isti.“

Kakšni so bili začetki in kakšen je bil razvoj slovenske šole? Koliko učencev je danes v šoli? Ali starši sodelujejo s šolo?

Letos je poteklo že 28. leto, kar obstaja naša šola. Prvi začetki so bili v farni cerkvi v Floridi, nato poleg kapele v Carapachayu in končno v lastnem domu. Zanimivo je, da letos praznujemo 28-letnico šole z 28 učenci! Hvaležni smo našim učiteljicam, gospe Majdi Markež (pok.), Mari Pleško, Majdi Knap; gospodoma Dušanu Šušteršiču, Aleksandru Pircu in

katehetom Albinu Avguštinu, Stanku Škrbetu, Matiju Borštnarju. Da se bo njihovo delo ohranjalo še naprej, s že mlajšo generacijo učiteljev, bi bilo priporočljivo večje zanimanje staršev za današnjo problematiko vzgoje. Morda se naši učitelji počutijo nekoliko osamljeni pri svojem požrtvovalnem delu in bi večja povezanost s starši rodila boljše sadove.

Poleg slovenske maše, kaj najbolj povezuje karapačajske rojake? Organizacije in odseki v domu vršijo zadovoljivo svoje poslanstvo?

Brez dvoma nas slovenska maša močno povezuje in druži. Vendar naši pionirji niso pozabili na oder, ki je prvi zrastel iz praznega terena in je tako pomemben v našem domu. Več teh je že igralo doma in to veselje do odrskih desk so potem prenesli na mlajše, ki danes nadaljujejo njihovo delo. To nas tudi zelo združi! Naša srenja ljubi teater, zato jim domova igralska skupina skoraj vsako leto nudi ta užitek. Lani so nam zaigrali Jalnov „Dom“, letos „Dva para se ženita“ A. Doskyja in za prihodnje leto, kot sem slišal, imajo že izbrano novo igro. Tudi pevcem je uspelo ustvariti končno svoj zbor. Predstavili so se naši srenji konec decembra s samostojnim koncertom, kar nas zelo veseli. Vse to in še več stvari nas druži in povezuje v močno karapačajsko skupnost. Pri vsem tem je treba pomisliti na našo

Prizor iz veseloigre Dva para se ženita, uprizorjene v Slovenskem domu

maloštevilnost, ki nas prisili k večjemu trudu za uresničitev tega. Da bi pa popustili, nam niti na misel ne pride!

Kako deluje odbor doma, smatraš, da je dovolj sodelovanja?

Delovanje odbora je, mislim, zadovoljivo. Seje so vsako prvo in tretjo sredo v mesecu ter so vedno obiskane s primernim številom odbornikov. V odberu je vedno več mladih, ki s svojo svežostjo prinašajo potrebno vitalnost za delovanje. Možnost izboljšave je pa vedno zaželeno, in to kjerkoli!

Kakšne načrte imaš za bodočnost? Kateri so največji problemi v domu?

Načrti za bodočnost se nekoliko uresničujejo že sedaj, z dodelavo prostorov prvega nadstropja, prostorom za pečenje mesa in izboljšavo toaletnih prostorov. Upam, da bomo prihodnje leto izgotovili pročelje doma. To, kar se tiče materialne strani. Z ozirom na kulturno delovanje moramo dvigniti kvaliteto nekaterih prireditev in doseči večjo pestrost.

Ima dom danes kakšno posebno nujno potrebo, ki bi ji bilo treba posvetiti pozornost?

V glavnem moramo posvetiti pozornost mešanim zakonom! Vključiti jih moramo v aktivno življenje doma in jim tudi nekaj nuditi. O tem smo že večkrat govorili, a nismo prišli do konkretnih za-

ključkov. Tega ne smemo več odlašati! Upam, da bomo prihodnje leto rešili to nujnost.

V narodnem pogledu, je vse v redu v domu?

V našem domu so možje, ki so bili prisiljeni boriti se za tuje zastave po vseh evropskih bojiščih; možje, ki so se doma borili proti komunizmu in okupatorju. Različne življenjske poti, a v srcih med seboj popolnoma enaki; z neizmerno ljubeznijo do slovenske zemlje in belo - modro - rdeče zastave. In ta ljubezen je danes prav tako živa kot nekdaj! To prenašajo s svojim zgledom na nas vse!

Naši domaški mladini, kaj bi svetoval in kaj pričakuješ od nje?

Kot veš, smo majhen dom, z

maloštevilnimi člani in seveda z maloštevilno mladino. Zato se ta maloštevilnost še bolj občuti, če ne sodeluje vsa mladina. Povsod se najdejo taki, ki se izogibajo še tako majhnemu delu. Od teh pričakujem več razumevanja in pripravljenosti za skupno delo v domu; saj končno delajo za svoj dom!

In končno — bi rad še kaj dodal?

Želel bi, da se domu priključijo vsi rojaki, ki živijo v našem obširnem okolišu. Vsi, ki vedo za dom, pa se mu še niso približali, in tudi oni, ki so se domu oddaljili, da se vrnejo. Le s skupnimi močmi bomo utrjevali karapačjsko srenjo in s tem vso našo slovensko skupnost.

Pogovarjal se je **Joža Markež**

20. občni zbor ZSMŽ

ZSMŽ je imela svoj redni 20. občni zbor. Po poročilih je bil izvoljen odbor: Pavlina dr. Dobovškova — predsednica, Mirjanka Voršič — podpredsednica, Marica Zakrajšek — tajnica, Marta Jeločnik — socialna referentka, Irena Fajdiga — kulturna referentka, Marija Eiletz — gospodinja, v nadzornem odboru pa so Danica Zupan, Iva Vivod in Rezi Marinišek. V širšem odboru so: lic. Meta Vombergar, prof. Marjana Vivod,

Jelica Stariha, Kristina Rant, Marica Skvarča, Delija Truden, dr. Katica Cukjati, Lojzka Dimnik, Marjeta Dobovšek, Majda Repovž in Bernarda Zihlerl. Zastopnice krajevnih domov so: Marija Groznik, Anica Zakrajšek in Albina Teraš za S. Justo; Mirjanka Voršič za San Martín; dr. Nataša za Pristavo; Mari Mehle za Slovensko vas; Manica Omahna in Brigita Vidmar za Berazategui; Helena Gričar in Tončka Truden za Carapachay.

Bogatejši so pač drugi jeziki; pravijo tudi, da so milozvočnejši in bolj pripravi za vsakdanjo rabo — ali slovenska beseda je beseda praznika, petja in vriskanja.

Ivan Cankar

Rojaki v Rosariu

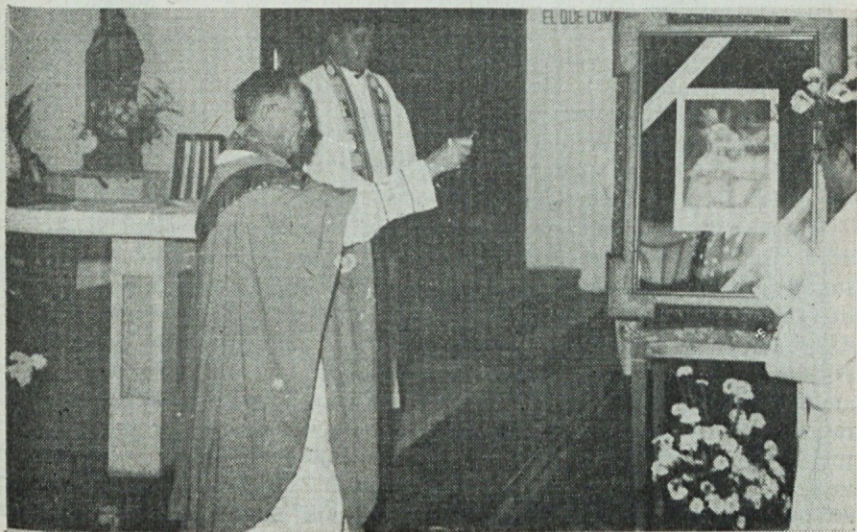
Pogovor z Ivanom Vidmarjem, predsednikom dušnopastirskega sveta

Gospod Vidmar, kje in kdaj ste se rodili in kateri so glavni mejniki v vašem življenju?

Rodil sem se na Otlici nad Ajdovščino leta 1915 kot 9. otrok številne družine. Vseh otrok nas je bilo 13. Leta 1931 smo izgubili očeta. Mama me je še kot šolarja poslala v Rim k klaretijancem. Tam sem dokončal osnovno šolo, ko pa sem nato izrazil željo, da bi rad študiral za duhovnika, mi niso privolili, češ da imajo že preveč študentov, pač pa so me po-

vabili, naj bi postal redovni brat. Vrnil sem se tedaj domov in v Gorici delal kot krojač do vojaške službe. Leta 1938 sem šel v Ljubljano, najprej na Rakovnik kjer je bil moj brat Jože bogoslovec pri salezijancih, od tam pa k jezuitom na upravo revije „Srca Jezusovega“ pri sv. Jožefu. Naslednje leto sem odšel v stiški samostan, kjer so potrebovali krojača in vratarja. V Stični sem se seznanil z Ivanko Šinkovec in se 1941 z njo poročil. Rodili sta se nama hčerkici Ivica, poročena z Mar-

26. julija 1983: rajni msgr. Anton Orehar blagoslavlja podobo brezjanske Marije Pomagaj v cerkvi Consolata v Rosariu, kjer imajo Slovenci mesečno mašo.

janom Jeriho, in Minka, poročena s Tineto Štefeto. Leta 1942 so me Italijani mobilizirali za tolmača na vojaški komandi na Krki.

Po razpadu Italije leta 1943 sem doživel turjaško tragedijo in kočevski proces, od koder sem se „čudežno“ rešil. Od marca 1944 sem bil pri domobrancih kot višji narednik. Maja 1945 sem se z domobranci umaknil na Koroško, zaradi operacije na nogi pa nisem bil z njimi vrnjen v domovino in s tem si spet rešil življenje. V Argentino sem prispel 5. julija 1948 in šel naravnost v Rosario, kjer so bili že od leta 1928 dva brata in ena sestra, in sem še danes tukaj.

Kakšni spomini vas vežejo na raj. msgr. Antona Oreharja?

Msgr. Oreharja sem spoznal v begunskem taborišču v Monigu pri Trevisu, kjer pa sem ostal le en mesec, saj sem nato odšel k salezijancem najprej v Monte Ortone blizu Padove, potem pa v Verono. V krojaški delavnici sem učinil vajence in tam ostal do odhoda čez lužo.

V Argentini sem imel redne zveze z msgr. Oreharjem zaradi rojakov v Rosariu. Zelo rad je prihajal v Rosario, dokler je bil pri zdravju, ne le za redne dušnopastirske obiske, temveč tudi za krste in poroke, če mu je bilo le mogoče. Vsakokrat se je ustavil pri meni, saj sva bila vseskozi velika prijatelja. Ustanovil je dušnopastirski svet za Slovence v

Rosariu, ki še danes deluje in v katerem nas je 5 članov: Franc Sirk, Marjan Jeriha, Milko Žigon, redovni brat Matevž Štirn in jaz. Ernest Berlot je bil tudi imenovan, pa je kmalu umrl, še zelo mlad.

Koliko je Slovencev v Rosariu, koliko je povezanih v slovensko skupnost?

Jaz vem za približno 65 družin, čeprav jih je gotovo precej več. Tudi od omenjenih 65 družin je večina mešanih zakonov. Mesečne maše za Slovence, ki jo pa opravlja v kasteljanščini argentinski duhovnik, se redno udeležuje od 20 do 30 vernikov. Ob posebnih priložnostih, kot so na primer materinski dan, obisk škofa, obisk delegata slovenskega dušnega pastirstva, za sklep leta, pa se maše in skupnega kosila ali večerje udeleži od 50 do 60 oseb.

Ustoličenje podobe brezjanske Marije je bil, pravite, eden važnih dogodkov v vaši skupnosti. Kako je potekala priprava, kako in kdaj se je to zgodilo?

Ustoličenje podobe brezjanske Marije je bil za rosarijske Slovence gotovo eden najvažnejših dogodkov. K obredu in maši se je zbralo več kot 150 ljudi, pri obredu pa nas je bilo 90 oseb. Vabili smo od hiše do hiše in le redki se niso odzvali. Blagoslovitev in umestitev podobe je bila 26. julija 1983 v župnijski cerkvi Consolata. Z msgr. Oreharjem so sočasno maševali Ivan Caserman, Andrej

Zarnik in 3 argentinski duhovniki. Tudi nadškof López je name-raval priti, pa mu je gripa pre-prečila.

V vašem dušnopastirskem sve-tu sodeluje tudi brat Matevž Štirn. Ali bi lahko kaj povedali o njem in o listu „Mensajero“?

Redovni brat Matevž pomaga pri našem delu, kolikor mu le čas dopušča. Zelo je namreč zaposlen s snovanjem in snemanjem ver-skega televizijskega programa, ki ga predvajajo vsako nedeljo pod naslovom „Así somos“. Njegov predstojnik mu dovoli, da dela tu-di za Slovence, kolikor mu dopu-ščajo njegove druge obveznosti in redovniška pravila.

Z njim pripravimo list Mensa-jero za Slovence v Rosariu in si-cer štirikrat ali petkrat na leto ob važnejših dogodkih. Brat Ma-tevž ga razmnoži, pošljemo ga pa vsem rojakom, tudi tistim, ki ne prihajajo k nam, in sicer zastonj.

Pastoralni svet se sestaja pri-bližno enkrat na mesec. Sv. mašo za Slovence imamo vsako zadnjo nedeljo v mesecu ob 12. uri. Ma-šuje nam župnik Gervacio Gao-na, ki nam je zelo naklonjen.

Rosarijski nadškof dr. Jorge Manuel López pozna in ceni Slo-vence? Ali je bil že kdaj med va-mi?

Naš krajevni nadškof López nas pozna in nam je naklonjen. Rad

Slovenski verniki v Rosariu na dan blagoslovitve podobe Marije Pomagaj.

pride med nas, kolikor mu njegove obveznosti dopuščajo. Uradno nas je obiskal skupaj s pomožnim škofom avgusta leta 1985, potem nepričakovano za materinski dan. Dejal je, da se dobro počuti med nami, in nas spodbujal, naj ostanemo zvesti Cerkvi, svojemu materinemu jeziku in svojemu narodu. Izjavil je, da imamo v nadškofiji lahko obrede v svojem jeziku. Z veseljem bi tudi sprejel v nadškofijo kakega slovenskega duhovnika, mu izročil kako župnijo in zagotovil možnost, da bi dušnopastirsko lahko oskrboval tudi Slovence. Z msgr. Oreharjem sta se videla ob blagoslovitvi podobe brezjanske Marije. Nadškof je bil tedaj sicer bolan, pa nas je vseeno sprejel in pokazal veliko zanimanje za našo skupnost.

Kaj bi nam še lahko povedali o Slovencih v Rosariu?

Po prvi svetovni vojni je zlasti iz Primorske prišlo veliko Slovencev v Rosario in okolico. Za Slovence pod Italijo ni bilo dela in fašizem je zatiral naše ljudi. Ni pa bilo med njimi izobražen-

cev, da bi jih povezali in vodili, in tudi v verskem pogledu ni bilo zanje oskrbe v domačem jeziku. Ko je čez leta začel prihajati rajni msgr. Janez Hladnik, že ni mogel veliko napraviti.

Po drugi svetovni vojni je prišlo v Rosario prav malo Slovencev. Osebnostno vem le za 5 družin.

Versko življenje med nami se je malo bolj razgibalo, ko smo imeli stalnega dušnega pastirja, sedaj že pokojnega Andreja Zarnika. Škoda je bilo, da je bil med nami le 4 leta nato so ga redovni predstojniki prestavili. Sedaj nadaljujemo, kar je pač v naših močeh, z bratom Matevžem, vendar duhovnika in njegovega dela ne more nihče nadomestiti. Želimo, da bi nas obiskal vsaj dvakrat na leto slovenski duhovnik, v adventnem in postnem času, za duhovno pripravo na božič in veliko noč, in da bi obiskal bolnike in ostarele. Skupnega slovenskega romanja v Luján v maju se udeležujemo s skupnim avtobusom že od leta 1950. Do kdaj bomo še, samo Bog ve.

Pogovarjal se je
Alojzij Starc

Občni zbor Počitniškega doma

Na občnem zboru Počitniškega doma dr. Rudolfa Hanželiča je bil izvoljen odbor, ki ga sestavljajo: France Rant — predsednik in odborniki Tone Truden, Janez Čeč, Rezi Marinšek, Ivanka Krušič, Ivan Ma-

kovec, Simona Rajer, France Vitrih, Nace Grohar, dr. Jože Krivec, Ivan Jerman, Franc Lobnik, Marija Korošec, arh. Jure Vombergar, Rudolf Smersu in inž. Janko Sparhakl. Član odbora je tudi delegat dr. Alojzij Starc.

Povratak

Pravzaprav se slovo prične že na predvečer. Objame te rahla tesnoba. Vsaj pri meni je bilo še vedno tako. Stopiš tja v božji hram, s cipresami odet, se zaupno pomeniš z božjo Materjo ter skušaš razumeti tudi Njeno bolečino. Z večjim upanjem odhajaš. In z mirom, kljub temu, da se je težko ločiti od stvari, ki jih imaš rad.

Čudovita je moč pesmi, ki nas povezuje in ki je tudi ob slovesu zadnja, katera nam prodre v srce.

Tiste, ki smo vse dni skupaj prepevali, nas še enkrat ogrne mehka noč med kordobskim hribovjem. Zapojemo, pobožno, vdanostno, in še dolgo potem nas ogrevajo čudovite pesmi tega zadnjega večera.

Z njimi se razidemo, pozabimo pa jih nikoli. Leto za letom postajamo tam ob cerkvi v večernem mraku, zapojemo in vedno pogrešamo nekoga, ki je lani pel z nami, pa letos ni prišel. Kako prav bi nam prišel še njegov glas! Mislim na veselega France, ki je zadnji večer točil vabljive kapljice z darežljivo roko za čistejše glasove; na živahno obiskovalko, ki so ji venci pesmi oživel dušo, omrtvelo v kanadskih širjavah; na Anico, ki ji je lepa pesem bila najljubša simfonija večera; na skrivljenega Rudolfa, ki smo mu zapeli zadnjo, da jo zdaj

lovi le še v akordih spominov z rodne domačije: Že čriček prepeva.

Pojemo: naša je mladost, naša je pomlad, naše so rože! Vse vriska, vse kipi, le ljubezen je tiha in ostaja skrita v dnu srca.

Kako bi nas podprli nocoj ti manjkajoči glasovi!

Stojimo v krogu in pojmemo. Ne moremo nehati. Kakor da se bojimo seči si v roke, kar naj bo slovo. Moj pogled se sprehaja čez njihove obraze. Boli nas, da jutri zvečer ne bomo več peli skupaj. Dremuckala bo cerkva, v gorsko tihoto bosta molila le dva zvona. Stisnjene hišice bodo pospale med zumljajočim drevjem. Bile so nam gradovi! Z oboka neba se bodo ogledovale zvezde v poletno noč. Pesmi bo konec. Odhajali bomo vsak po svoje sleherni dan, do zadnjega.

Tu so možje z ženami, otroci, dekleta in fantje, znani in manj znani. Toda vsi smo eno: prijatelji! Kdo bi vse poznal, kdo bi pomnil njihova imena!

V strunah spominov še vedno zveni: naša je mladost, naša je pomlad, naša sta čas in svet!

Vse mineva, vse se umirja: korajžni vriski, kipeča pesem. Le sladka ljubezen kot živa žerjavica pod pepelom sanja nekje v kotičku srca...

Odhajamo. Po črnem asfaltu brzijo kolesa težkih vozil. Za nami rastejo dalje od krajev sončnih dni. Pred nami se vse bolj krajšajo ure do ciljev.

Tudi domov je prijetno hiteti!

Staršem slovenskih otrok v zdomstvu o slovenstvu

Rodili smo se kot Slovenci in kot take so nas naši starši tudi vzgojili. Domače okolje, kamor so di tudi šola, je razvijalo in krepilo našo rast iz domačih korenin in jo usmerjalo v kar najbolj naravno oklikovanje naših bolj ali manj harmoničnih osebnosti. Kajti brez jasne zavesti, da smo Slovenci drug drugemu podobni, da smo si torej sorodni, v odnosu do drugih, se pravi do Neslovencev, pa se v mnogočem razlikujemo, in brez negodovanja te sorodnosti na eni strani ter razločkov na drugi, brez znanja slovenščine kot materinščine, brez poznanja naše kulture in zgodovine kot naše kulture in zgodovine — danes bržkone ne bi bili harmonične in razvite osebnosti.

Ko nas je pognalo v svet, v tujino, nismo prenehali živeti iz lastnih korenin: ostali smo to, kar smo se rodili, ter se hkrati odprli življenju in kulturi novega okolja. Odpirali pa smo se lahko toliko bolj, kolikor močnejše smo bili zakoreninjeni v slovenstvu. In nenadoma smo spoznali, da smo notranje, kulturno bogatejši, kot bi bili, ko bi se bili v novem okolju razslovenili, dekultivirali in razosebili. Integracija nam pač ni postala asimilacija, ampak obogatitev, hkrati pa nam je naša usmeritev (=zvestoba) omogočila, da

da se v svojem novem okolju ne počutimo zgolj pasivni prejemniki, ampak smo lahko — ker imamo iz česa biti — tudi dajalci. Se pravi, da za okolje, ki nas je sprejelo, ne pomenimo samo mezdne delovne sile, ampak smo v njem samostojne, enakopravne, polnokrvne osebnosti, ki življenjski usmerjenosti novega okolja dajejo vsaj toliko, kolikor od nje prejemajo, in ki so za to okolje dragocene prav zato, ker so osebnosti, ker se torej od njega razlikujejo, ne da bi ga hkrati zaničale. Življenjsko, kulturno bogastvo kakor države, dežele ali kraja namreč ni zmnožek ene in iste nespremenljivosti, ampak je seštevek vseh naravno dopolnjujočih se razlikosti.

Tudi naši otroci, ki živijo zdaj z nami v zdomstvu začasno ali za zmerom, so se rodili kot Slovenci. V sebi nosijo vse tiste lastnosti, ki jih kot nas povezujejo s koreninami našega naroda in jih hkrati ločijo od tukajšnjega okolja, le da se te lastnosti zaradi življenja v tujem okolju kljub našim (morebiti) velikim naporom niso razvile (marsikdaj pa celo šele prebuditi) tako naravno in popolno, kakor bi bilo to zaželeno in potrebno. Naši otroci večinoma sicer vedo ali vsaj slutijo, da so drugačni od svojega

(trenutnega) okolja, pa tega marsikdaj ne znajo prav ceniti. Premnogokrat si celo krčevito prizadevajo (včasih tudi ob pomoči nas samih), da bi svojo različnost, ki je zanje same in za njihovo okolje pravzaprav največja dragocenost, prikrili, tako da okolje njihovega „tujstva“ ne bi opazilo. Ne zavedajo se, da s to svojo težnjo po asimilaciji odtegujejo okolju, ki se mu želijo prilagoditi, prav tisto kar bi mu mogli in morali kot razvite in skladne osebnosti dajati: svojo drugačnost, se pravi svojo enkratnost, nenadomestljivost svoje izvirnosti. Zavedajo pa se (vsaj megleno), da z njeni nekaj ni v redu; zato ostajajo nepotešeni, nezadovoljni in nezadovoljeni, nevrotični, hlastajo marsikdaj za varljivimi cilji, se

vdajajo navideznim in kratkotrajnim „vrednotam“ ter postajajo vse bolj zagrenjeni in pasivni.

Če smo prišli na svet kot Slovenci, smemo in moramo v življenju tega sveta — pa naj se znajdemo kjerkoli — sodelovati predvsem kot Slovenci. Se pravi kot harmonične osebnosti. Samo tako bomo koristni, učinkoviti in in uspešni in edino tako bomo tudi osebno najbližje tistemu, kar imenujemo sreča.

Srečo, uspeh in harmonijo pa privoščimo in želimo tudi in v prvi vrsti našim otrokom. Zato moramo poiskati in uporabiti vse poštene možnosti, da jim to, kar jim privoščimo in želimo, tudi čimbolj omogočimo.

Dr. Marko Dvoržak
(Družina 1986/40)

Prisluhni glasu iz Černobyļa!

(Nadaljevanje in konec članka iz
januarske št. DŽ)

Černobyl in Sveto pismo

Černobyl je prizadel moderne-
ga ateista tudi še v čisto posebnem pomenu, in to bolj slučajno in nepričakovano. Ob Černobyļu se je namreč oglasil tudi „človek-teist“, ki je prepričan o bivanju Boga in sprejema krščansko Sveto pismo kot božjo besedo. — Kaj se je zgodilo?

Zadnja knjiga Svetega pisma je „Razodetje svetega apostola Janeza“, z grškim imenom: Apokalipsa. Na nekem mestu beremo v tej knjigi tole razodetje in prerokbo: „Zatrobil je tretji angel: in z neba je padla velika zvezda, plame neča kakor bakla, ter strmoglavila v tretjino rek in v izvire vodā. Zvezdi je ime pelin. Tretjina vodā se je spremenila v pelin in veliko ljudi je umrlo od vodā ker so bile ogrenele“ (Raz 8, 10-11).

Med ljudstvom se v Ukrajini, kjer je Černobyl, širi razlaga, da se je ta prerokba Apokalipse izpolnila v Černobyļu, ker se ta huda nesreča močno ujema z napovedanim v prerokbi. Tako bi se ta prerokba nanašala splošno na atomske eksplozije, ki so bile in še bodo, ker so strašni učinki pri vseh podobni. A razlaga v Ukrajini danes vključuje še nekaj več:

v prerokbi v Apokalipsi da je prav ta nesreča v Černobyļu napovedana; saj je v prerokbi njegovo ime; zakaj „pelin“ v prerokbi je isto kot v ukrajinskem jeziku „černobyl“, ki je tudi ime tega kraja, kjer so doživeli atomsko eksplozijo.

Nezaslišano za sovjetskega marksista!

Saj bo že 70 let, odkar se z vsemi sredstvi oznanja sovjetskemu državljanu čista resnica, ki jo je odkril šele Marx, o naravi, človeku, gospodarstvu, srečni družbi brez Boga, raju na zemlji. Proti strupu vere, zaostalosti, reakcionarstvu. Toliko truda jih je stalo, ko so ustvarjali raj v svoji deželi, pod vodstvom velikega heroja marksizma in dobrotnika človeštva, očeta Stalina! S tolikimi žrtvami: saj je moralo pri tem v nekaj začetnih letih nasilno umreti (po pravoslavnih statistikah) 28 škofov in 1215 duhovnikov in množice laikov v Sibiriji; vse za zmago odrešilne marksistične resnice proti strupu vere. In za obnovo dežele na gospodarskem in socialnem področju v skladu s čistim naukom Marxa in Lenina in Stalina so po prvi svetovni vojni morali od lakote pomreti milijoni ukrajinskega ljudstva. — Pa se sedaj po vsem tem prizadevanju borbenih brezbožnikov in v deželi čistega naprednega nau-

ka vse resnice še najdejo zastareli reakcionarji, ki ohranjajo v srcih strup vere v Boga in njegovega Kristusa.

In kje po vsem tem ti reakcionarji danes še skrivajo svoje „sveto pismo“? Saj že skoro 70 let s tolikimi žrtvami njihove tiškarne bruhajo v svet knjige Marxa, kot tudi drugod po svetu, tako da njegove knjige hočejo že izpodriniti krščansko Sveto pismo. In se sedaj še ti ljudje hočejo držati bajk Svetega pisma, proti vsemu njihovemu plemenitemu prizadevanju za osrečitev človeštva s čisto resnico Marxa.

— Od teh reakcionarjev morajo celo še poslušati njihov očitek, da ima Marx ob vsem bolj malo resnih bravev, v primeri z množicami, ki bero Sveto pismo in bero o Kristusu v evangelijih z ljubeznijo. — In očitek, da so najbolj resni braveži Marxa njegovi kritiki. In da je labirint Marxovega dialektičnega materializma v Rusiji podal v urejenem sistemu šele nemški jezuit, profesor na papeški ustanovi v Rimu, Vzhodnem institutu. (To je v knjigi: Gustav A. Wetter, *Il materialismo dialettico sovietico*, Torino 1948; isto potem izpopolnjeno v velikem delu istega avtorja: *Der dialektische Materialismus*, Dunaj 1952.)

In sedaj se ti mračnjaški reakcionarji drznejo v luči bajk svojega Svetega pisma presojati velike dosežke in podjetja sovjetske oblasti. Tega nikakor ni mogoče dopustiti, ker bi trpel njen ugled.

Kaj storiti? — Potrebna bi bila

pomoč pravoslavne Cerkve, ki naj poseže vmes in posvari svoje vernike. Po poročilih iz Rusije je tednik „Literaturnaja Gazeta“ pozival kijevskega metropolita, da pomiri vernike v njih preplahu pred apokaliptičnimi dogodki in obsoadi „praznoverje pelina-Černoby-la“. Metropolit da je res dal tole izjavo: „Človek ne more vedeti časa, kdaj nastopijo dogodki, ki jih napoveduje Apokalipsa. Obžalujemo, da so mnogi kristjani naselili lažem, ki naj bi izpodkopale zaupanje v politiko Sovjetske zveze.“

Izjava metropolita je zanimiva, pa v celoti vzeta nekoliko čudna. V prvem delu modro ugotavlja težavnost in negotovost v razlagi prerokb v Apokalipsi. V drugem delu pa je izjava čisto politična in, če naj se nanaša samo na tolmačenje prerokbe v Apokalipsi v smislu: pelin=Černobyl, je kot propagandna izjava sovjetskega brezbožnika, ker to imenuje „laži“. A morda so pod to besedo mišljene kake druge politične aplikacije, ki bi se bile pridružile temu tolmačenju prerokbe, in bi metropolit v izjavi mogel te misliti. Tudi ob vsem ostane vprašanje, v kakih okoliščinah je bila izjava podana; če seveda predpostavljamo, da je izjava bila res taka in res njegova.

Černobyl in prerokba v Apokalipsi

Pred prerokbo v Apokalipsi 8, 10-11 in njeno razlago v zvezi s

katastrofo v Černobyly se ločijo duhovi in se jasno kaže popolno nasprotje med sovjetskim marksizmom in vernim ruskim državljantom.

Marksističnemu ateistu, ki ne prizna Boga, je zato tudi vsaka vera isto kot praznoverje, prazna izmišljotina; prav tako krščansko Sveto pismo prazna bajka. Vsak vpliv vere v družbi je marksizmom isto kot politika in ga zato imajo za klerikalizem. A v marksistični družbi si ti politiko in oblikovanje družbe pridržujejo izključno zase. Tem bolj je vpliv vere nedopusten, ker imajo vero izrečno za opij in strup za ljudstvo. Posebej še, ker bi to škodilo ugledu marksistične oblasti (kar pa ni krivda vere, ampak oblasti, ki vero preganja in državljanom skuša vcepiti kot edino veljavno resnico marksistični materializem; kar je proti svobodi mišljenja in tudi ni pravica civilne oblasti, ljudstvu določati vero ali jemati njegovo versko prepričanje). Tem hujši je tedaj v sovjetski marksistični družbi primer Černobyly, kjer verni državljani skušajo presojati dogodke v družbi v luči neke prerokbe v Svetem pismu, Apokalipsi, posebej, ko gre za dogodek, ki je sovjetski oblasti neprijeten. Že samo zato morejo sovjetski ateisti tolmačenje te prerokbe med vernimi državljani imenovati „laži, ki naj bi izpodkopaval zaupanje v politiko Sovjetske zveze“, kot stoji v izjavi kijevskega metropolita. To je v taki družbi kriminal, ki

spada pred policijo in sodišče, in za take, prav dosledno, je v Sibiriji prostora še dovolj.

V nadaljnjem nas zanima samo stališče vernega kristjana pred to prerokbo. — Seveda on veruje, da Bog je, da je Kristus učlovečeni božji Sin, Sveto pismo nezmotna božja beseda, v svojem nastanku navdihnjeno po Sv. Duhu. Apokalipsa je preroška knjiga Svetega pisma nove zaveze, kot se sama predstavlja. Njene prerokbe se nanašajo na bodoče preskušnje in preganjanja Kristusovih učencev v njegovi Cerkvi, pa tudi, kot poudarjajo drugi, na hude dogodke, ki bodo prišli zlasti pred koncem sveta.

Razlaga prerokb v Apokalipsi pa je splošno težka in večkrat negotova, ker so podane v skrivnostni obliki in v simboliki.

Glede tolmačenja posameznih prerokb v Apokalipsi Cerkev splošno nič ne določa in pušča vernikom veliko svobodo; tako tudi pri pravoslavnih. Zakaj v njenem poslanstvu to ni toliko važno; važna je predvsem božja beseda v Svetem pismu, ki se nanaša na naše življenje; to nam oznanja in razlaga in hoče, da po njej živimo. — Tako so različne razlage prerokb v Apokalipsi bolj privatnega značaja, zlasti kadar gre za razlago preprostega vernika; zakaj razlagi se posvečajo tudi bogoslovni strokovnjaki. Seveda more vsaka privatna razlaga biti ena bolj, druga manj verjetna.

Glede prerokbe v Apokalipsi 8, 10-11 bi mogli med verniki ugo-

loviti tele možne razlage; vse seveda popolnoma privatnega značaja:

a. Možna bi bila v zelo splošnem in nedoločenem pomenu. V tem smislu je prejšnji slovenski prevod imel pri tej prerokbi opombo: „Pelin“ je podoba vsega grenkega in zoprnega. Jemlje „pelin“ tu kot simbol vsega hudega na svetu; tako bi vse človeško trpljenje v tem življenju spadalo pod to prerokbo.

b. Toda današnjemu človeku se obeta posebno zlo in trpljenje, ki ga že danes straši: to je zlo iz atomskih eksplozij. Človeka je danes strah posebno možne atomske vojne, ki bi mu mogla prinesiti prav „apokaliptične“ nesreče, zlasti zastrupljenje življenjskega okolja z masovnim pomorom človeštva. Take eksplozije smo že imeli ob koncu druge svetovne vojne na Japonskem in sedaj v atomski katastrofi v Černobyli v Ukrajini. To zlo pa ima velike sorodnosti s tem, kar se v tej prerokbi Apokalipse napoveduje.

Tako ne bi bilo neutemeljeno v prerokbi gledati napovedano to zlo naših modernih časov. (V tem splošnem pomenu bi bila v prerokbi vključena tudi katastrofa v Černobyli, četudi ne bi bilo v njej podobnosti med „pelin“ in „Černobyli“, in v tem primeru moremo gledati to podobnost kot slučajno.)

c. Vendar so se ob prerokbah Apokalipse vedno našli drugi, ki so iskali v njih popolnoma določne in konkretne razlage, ki naj

bi odkrila individualno določeno osebo ali dogodek v zgodovini, ki naj bi bila mišljena v prerokbi; v tem smislu gre v našem primeru za dogodek na določenem kraju na svetu, ki je Černobyli v Ukrajini.

Eden od najbolj znanih primerov takih razlag je ob prerokbi o dveh zvernih v Apokalipsi 13, 16-18. Po starih tradicionalnih razlagah pomenita preganjanja Cerkve, v skladu z vsem govorjenjem Apokalipse. A večina razlagalcev v prerokbi tudi vidi določeno zgodovinsko osebo preganjalca kristjanov, večina rimskega cesarja Nerona (u. 68) in so tako razlagali iz „števila imen“ zveri, ki je 666. Drugi so pozneje po isti poti v tej prerokbi odkrili cesarja Diklecijana (u. 313) ali cesarja Julijana Odpadnika (u. 363) — ali pozneje Napoleona. V zadnji svetovni vojni so nekateri hoteli odkriti v isti prerokbi napovedanega Hitlerja in njegovo gibanje, ob misli na strahote, ki bi jih mogla njegova ideologija o „nadčloveku“ prinesiti v našem času.

Vse te tako konkretne razlage so samo bolj ugibanja.

V Rusiji se je še vedno ohranilo veliko stare vernosti ruskega ljudstva; je še veliko pravoslavnih kristjanov, ki svoj težki položaj gledajo v luči vere. Morejo biti tudi v strahu, kam nas bo pripeljal človek brez Boga in v vlogi nekega „nadčloveka“, v svojem ozkem svetovnem nazoru, ko hoče postaviti sebe na mesto Boga. Morda verniki kot nagonsko

čutijo nevarnost tega človeka z atomsko silo v rokah. Nekateri so doživeli grozo atomske eksplozije in žive v strahu pred njenimi posledicami. Morda so vse občutili kot doživetje Apokalipse (na kar se nanaša izjava kijevskega metropolita).

Ali je v imenovani prerokbi s skladjem besede „pelin“ z imenom mesta „Černobyl“ napovedan

prav ta določen kraj, ki je doživel atomsko katastrofo, pa je drugo vprašanje. Je zanimivo, a v tem smislu prerokbo razlagati se zdi tudi le bolj neko negotovo ugibanje.

Vsekakor pa nam ima Černobyl danes veliko povedati.

F. G.

September 1986.

Še o vernosti in nevernosti v Sloveniji

„Duhovno življenje“ je že v preteklem letu pisalo o vernosti v Sloveniji. Da se danes zopet bavimo s tem vprašanjem, je povod v objavi krajšega članka v ljubljanski reviji za družbeno vprašanja, ki nosi naslov „Teorija in praksa“. Revijo izdaja ljubljanska fakulteta za sociologijo, politične vede in novinarstvo, ki ima namen vzgajati visoke režimske politične funkcionarje. V tej reviji (štev. 7-8, leto 1986) je **Zdenko Roter**, ki velja za strokovnjaka v verskih vprašanjih, objavil članek „Od krize religije k religiji krize?“

V uvodu svojega članka omenja Roter obsežno sociološko študijo dr. Srdjana Vrcana, ki pravi, „da je prišlo konec sedemdesetih let do velikega zasuka v družbenih razmerah — tako v svetu kakor tudi pri nas. Iz obdobja

družbene konjunktore in brezmejnega človeškega optimizma, da stopa svet v svetlo prihodnost, smo prestopili v obdobje velike družbene krize, ki zajema vse plasti družbenega in posameznikovega življenja: od ekonomije do kulture. In v teh razmerah je prišlo tudi do **revitalizacije religije (ponovne poživitve vere), do obnove njenih življenjskih moči in družbenega ugleda.** To velja tudi za jugoslovanske razmere. Dr. Vrcan posebej opozarja tudi na rezultate raziskovanj javnega mnenja v Sloveniji, še posebej na tiste, ki jih je Roter objavil v primerjalni analizi za razdobje 1968-1984 in je v njej ugotovil, da je prišlo do krize **nereligiozne orientacije** (kar bi se po naše reklo, da je začel ateizem upadati).

Nato navaja Roter podatke iz raziskave javnega mnenja v Slo-

veniji v aprilu 1986. Po teh podatkih je bil npr. najnižji odstotek vernih v letu 1976 in sicer je znašal 45,3% vprašanih prebivalcev, odstotek nevernih pa je bil 42,7. V naslednjih letih do aprila 1986 pa se je odstotek vernih dvignil na 52,2, odstotek nevernih pa padel na 34,1. Zanimiv je tudi odstotek neopredeljenih, t. j. takih, ki nočejo ali si ne upajo pokazati svojega prepričanja. Ta odstotek je znašal v aprilu 1986 — 10,6%. Lahko pa rečemo, da velik del neopredeljenin spada gotovo med verne prebivalce, toda ustrahovane in manj pogumne; nevernim namreč ni bilo treba skrivati svojega prepričanja.

Iz teh uradnih podatkov moremo potegniti sklep, da je v Sloveniji okoli 60% ali več vernih ljudi.

Glede trdne (dogmatične) vere v posmrtno življenje, pravi Roter, da ni pričakovati v prihodnje naglih zasukov v smeri obnavljanja stare tradicionalne in dogmatično utrjene vernosti.

Drugačna pa je podoba o podatkih „o veri v boga (Roter piše besedo Bog z malo začetnico) ali v neko višjo silo“. Primerja podatke iz let 1980 in 1986. Ugotavlja, da vera v Boga narašča. Medtem, ko je leta 1980 verovalo v Boga 54,4% vprašanih, je bilo takšnih leta 1986 že 62,3%, kar je približno toliko, kot je vernih skupaj z neopredeljenimi. Roter še pravi, da lahko domnevamo, da se bodo odstotki pri vernih v prihodnje še večali.

Zakaj raste vernost? Roter odgovarja na to vprašanje tako: „Krizne razmere bodo povzročale občutke negotovosti, nepredvidljivosti, strahu pred prihodnostjo in podobno in s tem tudi občutke odvisnosti, nedostopnosti, nerazumevanja vsega tistega, kar vpliva na človekovo eksistenco.“ Po mnenju Roterja torej kriza pospešuje vernost, blaginja pa nevernost.

Praznovanje božičnega praznika

Roter se v svoji razpravi dotakne tudi praznovanja božičnega praznika in pravi: „In če krizne razmere vplivajo na prebivalstvo tudi glede odnosa do tradicije, do korenin kulturnega življenja in zvišujejo v očeh ljudi ceno preizkušenega in vsega tistega, kar daje pretekla narodova kultura, potem je to prišlo do izraza v odgovorih o praznovanju božičnega praznika.“

Roter pove, da je kar 78,9% vprašanih prebivalcev Slovenije odgovorilo, da praznujejo božič, in sicer jih 42,9% praznuje kot verski in 36% kot družinski tradicionalni praznik.

Na osnovi teh števil ugotavlja Roter, „da štiridesetletna kulturna in verska politika, ki ni bila naklonjena javnemu pripoznavanju cerkvenih praznikov in drugim versko kulturnim simbolom, pri nas ni bistveno nič spremenila.“

Jugoslavija je poleg Albanije v Evropi praktično edina dežela, v

kateri na božič ni dela prosti dan.

Dalje pravi Roter, da je bilo v aprilu 1986 ljudem postavljeno vprašanje, „ali bi bilo primerno ali ne, da bi v Sloveniji praznovali božič kot dela prost dan?“ Pritrdilno je odgovorilo 58,7% vprašanih, dočim jih je bilo 24,7% proti in zopet kar 16,6% neopredeljenih. Zanimivo je to, da se jih je od 78,9% tistih, ki praznujejo božič, le 58,7% upalo izjaviti, da bi bilo primerno, da se božič praznuje kot dela prosti dan. Neopredeljeni si zopet niso upali dati jasne izjave.

Poglavje o božiču zaključuje Roter z besedami, da se ob zgornjih podatkih zdi jasno, **da se bo tu moralo nekaj spremeniti**, saj ob številnih prostih dnevih prebivalstvo ne more doživljati nepriznavanje božiča kot dela proste. ga dne drugače kot stališče, **v katerem je določena protiverska ost.** Pravni argumenti o ločitvi Cerkve od države pri tem, v primerjavi z drugimi, tudi socialističnimi državami (Madžarska, Poljska, Češkoslovaška, kjer je tudi Cerkev ločena od države), v katerih tudi javno praznujejo božič, seveda v očeh večine prebivalstva nimajo prav nobene veljave in moči prepričljivosti.

Krsti in poroke

Ko govori Roter o krstih in porokah, najprej ugotavlja, da uradna družba (t. j. režim pod vodstvom partije) vse doslej ne glede na ustavna določila in poli-

tične deklaracije ni bila naklonjena niti cerkvenim krstom niti cerkvenim porokam.

Naj navedemo nekaj Roterjevih številčk. Vprašani odrasli prebivalci Slovenije odgovarjajo leta 1986 tako, da jih je cerkveno poročenih 53,4%, samo civilno pa jih je poročenih 21,6%. Kaj pa je z ostalimi 25%? Ti pa niso poročeni niti cerkveno niti civilno. Na vprašanje, kaj nameravajo storiti, jih je 11,6% odgovorilo, da se bodo cerkveno poročili, 9,7% pa jih je odgovorilo, da se bodo samo civilno poročili. — Če seštejemo cerkveno poročene (53,4%) in tiste, ki se še bodo cerkveno poročili (11,6%), bo cerkveno poročenih 65% vprašanih prebivalcev.

Iz gornjih Roterjevih podatkov moremo torej ugotoviti, da je v Sloveniji okoli 60% vernih ljudi; da jih veruje v Boga 62%; da praznuje božič 78,9% ljudi; da pa se jih je le 58,7% upalo odgovoriti, da bi bilo primerno, da se božič proglasi za dela prosti dan, dočim pa se 16,6% vprašanih ni upalo tega izjaviti, čeprav božič praznujejo.

Glede krstov ima Roter še naslednje podatke. Vprašani v letu 1986 so izjavili, da so bili krščeni v 92%, od katerih jih je 75,6% takšnih, ki bodo ali pa so že dali krstiti svoje otroke, 16,4% pa takšnih, ki niso in ne bodo krstili svojih otrok.

Roter sklene svoj članek z značilno izjavo, da je vse to napisal, „pa naj je komu (?) razpravlja-

nje o tem ljubo ali politično opor-
tuno“ ali pa ne. Na ravni cerkve-
ne vernosti je prišlo v zadnjih le-
tih do zaustavitve sekularizacij-

skih procesov“ (po naše poveda-
no, da se je širjenje ateizma u-
stavilo).

Rudolf Smersu

Alojz Rebula

Duh Velikih jezer

Slušna igra o Frideriku Baragu

v sedmih nadaljevanjih

DRUGO NADALJEVANJE

Nastopajoči:

Friderik Baraga, kaplan
Anton Sadavin, kaplan
Anton Alojzij Wolf, knezoškof
Marko Derganc, župnik in dekan
Prva ženska
Druga ženska
Moški glas
Glasovi iz ljudstva

Prvi prizor v Metliki, drugi v Ljubljani, tretji v Metliki.

II

Po Savi pri Šmartnem naj spregovori še ena reka: še ena smer
proti nekemu sinjemu smislu: Kolpa pri Metliki. Pomirljiva v svojih
zavojih, s spomini vojne krajine v svojih valeh, z brezami kakor pr-
voobhajankami na obzorju.

Naj steče, tiha, v neki večer na meji belokranjske jeseni.

Ne, v samo belokranjsko jesen, v september, ki je zalil deželico
pod Gorjanci.

Prisluhnite.

Čebelji roji se pijani od zatona prevažajo nad ajdami, zvončki
podružnic vdihavajo vonje iz vinogradov, v brezovih gajih bodejo
iz resja v svojih sultanskih klobukih turki, v listnato tišino tu pa
tam čofne breskev, onemogla od sladkosti.

Večer je ena sama zemeljska adoracija.

Tudi v župnišču, masivnem kakor trdnjava, je večer poln miru. Vse dokler vrata ob vhodu ne tlesknejo ob podboj. Tedaj v kaplanski sobi roka odloži knjigo: knjigo, skozi katero teče neka daljna nepredstavljiva reka, Ohio.

Roka je prisluhnila: lesene stopnice se lomijo pod pijanskim vzpenjanjem.

Škoda.

Zakaj tisti škornji ne prinesejo rajši nekaj žarkov iz čebeljega zatona? Nekaj miline večera, v katerem vsaka trta poje svoj muškatni psalm, pod slamnatimi perutmi zidanice?

A naj bo.

Srce je nad tem. Sprašuje se: kam že teče Ohio? Ali ne v naročje očeta voda Missisipija?

P r v i p r i z o r

(Začetna glasba, hip tišine, sunek z vrati)

Sadavin: Ugani, Fric, zakaj si Tone Sadavin, eden od treh kaplanov v božjem vinogradu v Metliki, upa udreti k tebi brez trkanja!

Baraga: Nimam časa, Tone: vidiš, koliko abecednikov moram še zaviti za svoje otroke?

Sadavin: Iz dveh vzrokov: prvič, ker si ti, Baraga, po domače Fric, svet; in drugič, ker sem jaz le prvi kaplan v tej hiši, ti pa šele tretji.

Baraga: Tone, tukaj je šestdeset abecednikov za mojo nedeljsko šolo!

Sadavin: Poslušaj, Fric: gledaš, ko da si še nisi na jasnem, zakaj te je knezoškofijska milost ljubljanska prestavila iz Šmartnega pri Kranju semle v Metliko.

Baraga: Ti si samo še za v posteljo, dragi Tone.

Sadavin: Ti misliš, da zaradi tistih tvojih kaj vem kakšnih bratovščin, ki si jih tam zganjal. Zaradi tistih prismojenih kronaric, ki si jih tam zbiral. Razlog je globlji. Je recimo eklezioški: ti, Fric, hočeš pišmevritovsko obrniti na glavo našo sveto rimsko Cerkev, ko te ta sveta rimska Cerkev prav nič ne vpraša.

Baraga: Veš, Tone: nisem pustil gradu in jusa zato, da bi se šel kot duhovnik uradnika.

Sadavin: Meni pa ne bi bilo tako vseeno, kako sem zapisan pri ekscelenci knezoškofu Wolfu.

Baraga: Važno je, kako smo zapisani pri neki drugi ekscelenci, Tone. Sicer pa ni rečeno, da moram ostati na vekomaj priklenjen na ljubljansko škofijo.

Sadavin: Poslušaj: nehaj ga biksati s to svojo gorečnostjo. Posti se

in bičaj tukaj v svoji sobi, če hočeš, a pusti metliško župnijo pri miru! Ali pa zganjaj svoj sveti tingeltangel po podružnicah, če ti apostolska žilica ne da miru, saj jih imaš na razpolago kar dvanajst. A ne v župni cerkvi!

Baraga: Odgovori: mar si je pobožnost križevega pota izmislil kaplan Baraga?

Sadavin: Ampak če je Derganc jožefinec ali kar že in te pobožnosti ne trpi, zakaj potem siliš? Navsezadnje je župnik, ne? Dekan!

Baraga: Ljudje po cerkvi so jokali, ko sem obešal podobe križevega pota po steni.

Sadavin: Saj to je tisto! Lepo na tihem bi bil uvedel tisto reč, če si že tako mahnjen nanjo, pa bi jo bil tudi Derganc požrl. Pa spraviš tako rekoč pokonci Belo krajino: sprevod v cerkev pa regiment fantov s podobami križevega pota pa tisto obešanje podob na steno in tisto kihanje in smrkanje...

Baraga: Pa to je le sočustvovanje s trpljenjem našega Zveličarja, Tone!

Sadavin: Ko pa si potem na prižnico stopil, je bilo, ko da bi škafe vode po glavah zlival. Saj te ni bilo za poslušati. In Derganc naj to gleda in molči?

Baraga: Bog pomagaj.

Sadavin: Pa tudi to bi lahko zastopil, Fric: le kateremu župniku je pogodu, če se ljudje zanj ne zmenijo in za kaplanom drviijo?

Baraga: To veš, Tone, da je bil ta božji vinograd precej zanemarjen, od cerkve do duš.

Sadavin: Veš kaj: trenutno mi je do človeškega vinograda: imaš kaj pijače?

Baraga: Ne bi ti je dal, tudi ko bi je imel, Tone.

(Premor, koraki)

Sadavin: Kaj pa je to?

Baraga: Knjiga, saj vidiš.

Sadavin (bere): „Očrt zgo-do-vi-ne cin-cin-nat-ske škofije v severni AA-me-ri-ki.“

Baraga: Tudi ti si jo dobil, Tone.

Sadavin: Jaz?

Baraga: Če so jo poslali vsem duhovnikom v Avstriji, so jo gotovo tudi tebi.

Sadavin: Menda res. Pa ne vem, če sem sploh odprl to reč.

Baraga: Jaz pa. Več kot odprl. Več kot bral. Od tistega trenutka —

Sadavin: Kaj?

Baraga: Ah, nič.

Sadavin (lista): Cincinnati. Kakšno hecno ime. V Ameriki da je to?

Hm. Pa naj bo v Ameriki, k vragu! Za kaj gre pravzaprav?

Baraga: Preberi si, Tone, pa boš videl.

Sadavin: Saj nisem na glavo padel, da bi bral to puščobo. Rajši povej, kaj je s to cincinatščino.

Baraga: Edward Fenwick, prvi katoliški škof v Cincinnatiju —

Sadavin: Ti, ta beseda je kakor nalašč za kletvico: Cin-cin-na-ti...

Baraga: —prosi duhovnikov za ameriške priseljence, ki živijo zapuščeni brez vsake verske oskrbe.

Sadavin (bere): „...Prebogata žetev čaka duhovnike tudi v severnih pokrajinah škofije, kjer živijo indijanski rodovi... En sam misijonar bi bil morda dovolj, da bi se en cel rod dobrih Indijancev dobil za vero...“

Baraga: No, ti je zdaj jasno, Tone? Amerika kliče po evangeliju: za to gre.

Sadavin (vrže knjigo na mizo): Veš, kaj, Fric: Tone Sadavin ima Indijancev dovolj med Kolpo in med Gorjanci.

Ampak da res nimaš za piti?

Baraga: Kakor sem rekel, Tone.

Sadavin: Da ne bi dal, tudi če bi imel! Svojemu trudnemu, blatnemu in žejnemu sokaplanu bi odrekel kozarec vina?

Baraga: Ker ga ima v glavi še več, kot se navadnemu kristjanu spodobi.

Sadavin (se spusti v naslanjač): To mi boš pa plačal, sveti Fric! Kot prvi kaplan v Metliki ukazujem: prvič, da... poslušáš?

Baraga: Poslušam, Tone.

Sadavin: —poklekneš tule predme, na obe koleni, tako, in drugič, da takle flexis genibus z moje noge tale škorenj potegneš. Blaten gor, blaten dol.

Baraga: No, pa je, Tone: zdaj greš lahko naravnost v posteljo.

Sadavin: Pa še malo pobirmal te bom s škornjem po licu, Fric. V tujen spomin! Ad perpetuam rei memoriam!

Baraga: Deo gratias, Tone.

(Glasbeni premor)

D r u g i p r i z o r

Wolf: Predstavljam si, gospod Baraga, da prihajate v zvezi s prošnjo, ki ste jo vložili za ekskardinacijo.

Baraga: Čedalje bolj sem prepričan, prevzvišeni, da so misijoni moja usoda.

- Wolf:** Ko sem bral vašo prošnjo za odpustnico iz škofije, se nisem mogel upirati njenemu apostolskemu zanosu...
- Baraga:** Naj vam zaupam, prevzvišeni, da je ta želja tlela v meni že leta. Klic iz Cincinnatija jo je samo razvnel do nevzdržnosti. Tako sem se obrnil na vas, svojega škofa...
- Wolf:** No, v tej možnosti se utegne razodeti božja volja tembolj, ker se je vaše dosedanje službovanje v škofiji čutilo nekako zajezeno v svoji gorečnosti, ali ne? Prišlo je celo do kakšnega delikatnega momenta, ko je moral poseči ordinariat.
- Baraga:** Prenagljena vnema me je posebno v Šmartnem — štiri leta sem bil tam — zavedla v marsikatero mladostno pretiravanje.
- Wolf:** Pač pa je bilo lepo od vas, da ste nastopili postavno pot in potrkali najprej pri svojem škofu, preden ste stopili v stik s Cincinnatijem. No, jaz sem takoj pisal vladi na Dunaj zaradi potnega dovoljenja. Odpustnica pa vas je morala razveseliti ob priznanju, ki sem vam ga dal, ali ne?
- Baraga:** Bila je pohvala, ob kateri sem moral zardeti, prevzvišeni.
- Wolf:** Ste dobili sprejemnico iz Cincinnatija?
- Baraga:** Prav zaradi tega sem danes tu, prevzvišeni. Kdaj že je gospod škof Fenwick dobil mojo prošnjo, odgovora pa ni in ni. In ker se mi zdi vsakega dneva škoda, prihajam s prošnjo, da mi vaša milost dovoli odhod iz škofije —
- Wolf:** Brez sprejemnice ne morete v Ameriko.
- Baraga:** V mislih imam Francijo in Anglijo, da se izpopolnim v obeh jezikih, v francoščini in angleščini.
- Wolf:** Prošnja za sprejemnico je šla preko Leopoldinine ustanove?
- Baraga:** Da, preko njenega urada na Dunaju.
- Wolf:** Potrpeli boste. Ostali boste na svojem mestu v Metliki, dokler ne pride sprejemnica. Gre za uradni postopek, ki ga ne moremo obiti. Cerkev je mistično telo, a je tudi organizacija.
- Baraga:** Razumem, prevzvišeni.
- Wolf:** Vi boste še enkrat napisali prošnjo na monsinjorja Fenwicka, škofija pa bo od svoje strani overovala vse potrebne listine in jih preko Dunaja poslala v Cincinnati. Jaz pa vas bom posebej priporočil Dunaju.
- Baraga:** Hvala vam, prevzvišeni.
- Wolf:** Pozdravite mi gospoda župnika in dekana Derganca.
- Baraga:** Bom, prevzvišeni.
- Wolf:** Kako se kaj znajdete v metliški duhovniški družčini?
- Baraga:** O, častiti tovariši so dobri, zelo prijazni in družabni gospodje.
- Wolf:** Pojdite z mojim blagoslovom.

(Glasbeni premor)

T r e t j i p r i z o r

(Napetost čakajoče množice)

Prva ženska: Toliko vam rečem: takšnega kaplana Metličani ne bomo več imeli.

Moški glas: Po moji uri bi moral biti poštni voz že tu.

Prva ženska: Ki bi toliko iz svojega za cerkev dal. Pa toliko oltarjev predelal. Pa toliko premolil.

Druga ženska: Jaz sem takoj vedela, koliko je ura, ko si je dal delati novo suknjo. Kje pa si bi on dal delat novo suknjo, če ne bi bilo zaradi kakšne Amerike!

Prva ženska: Moj Bog — takole pustiti vse: najprej graščino —

Moški glas: Kaj graščino: punco, punco, primojdunaj!

Prva ženska: In na koncu še Slovenijo.

Druga ženska: Pravijo, da je umrla tista punca.

Moški glas: Kaj pa češ, če ti gre fant v lemenat!

Druga ženska: Ko da ni dedcev na svetu!

Prva ženska: Takšnih kot gospod Friderik?

Moški glas: Saj ne rečem: za ostala dva kaplana in še župnika zraven je zalegel Baraga. A lahko bi se bil manj gnal z oltarja proti tistim ženskim prevezam.

Druga ženska: Tudi jaz mislim, da bi bil moral bolj potrpeti s to našo žensko modo. Moda pač! Nekaj prevez, ki ti pada zadaj s pasu dol po krilu, kaj pa je to —

Prva ženska: A če dedci od zadaj vežejo po dve in dve skupaj in nastane med mašo zadrega in smeh? Kako bi bil mogel gledati gospod Friderik tisti cirkus? Punca hoče k obhajilu, pa opazi, da je od zadaj zvezana!

Moški glas: Tudi zaradi pustnih šem bi se bil lahko manj razburjal. Kaj hočeš, pust je pust.

Druga ženska: Dekan prihaja! Jaz se na njegovem mestu ne bi hodila poslavljal. Rajši bi se v farovž zaklenila in okno zagrnila.

Prva ženska: Ni bil pust, ampak pepelnična sreda, prosim!

Moški glas: Dobro, ampak pusta je tudi treba pokopati. On pa ti priteče na cerkvena vrata in dviga razpelo —

Prva ženska: Pa to še povej, s kakšnim vikom ste se vlekli mimo cerkve in v kakšnem plesu ste se zvijali pred župniščem dedci nemarni —

Druga ženska: Po mojem gospod Friderik ni bil za duhovna.

Prva ženska: Kaj?!

Druga ženska: Hočem reči za navadnega duhovna, kakršni so v glavnem danes.

Moški glas: Zakaj pa odhaja v misijone? Ker v Metliki ne more zdržati. To je enkrat ena!

Prva ženska: Recimo, da Metlika ni zanj; a vmes je tudi poseben misijonski poklic.

Moški glas: Saj, imamo dekana, ki je specialist za zbujanje misijonskih poklicev.

Druga ženska: Mogoče pa bo dal kakšnega kaplana tudi Afriki.

Prva ženska: Ampak tisto slovo včeraj v cerkvi pri krščanskem nauku...

Druga ženska: — ko je na prižnici rekel, da odhaja —

Prva ženska: Kdo je kdaj videl, da je cerkev tako zajokala.

Moški glas: No ja, babnice kar zlahka zajokajo.

Prva ženska: Saj tudi sam ni zdržal! Saj se je prekinil in šel s prižnice!

Druga ženska: V novi suknji je videti mlajši.

Prva ženska: Koliko pa je star? Nekaj čez trideset.

Druga ženska: Ali ga ni škoda? Le kaj ga je prijelo, da mora riniti med tiste divjake —

Prva ženska: Kaj divjake, ljudožerce!

Moški glas: Kakšne ljudožerce! Indijanec te sicer speče, a poje te ne.

Prva ženska: Zakaj te pa potem peče pri moji veri?

Moški glas: Poštni voz je tu.

Glasovi: Šen enkrat nas blagoslovi, gospod Friderik!

Derganc: Pufe rajši poravnaj, ki si jih pustil za prenovitev oltarjev! —

Prva ženska: Kdo je ta, ki tako vpije?

Druga ženska: Dekan Derganc, kdo pa drug!

Derganc: — in še puf za cerkvene obleke, za vse tvoje novotarije!

Baraga: Gospod dekan, dobro veste, da nimam nič svojega.

Derganc: To me nič ne briga, koliko imaš, tukajle so računi —

Baraga: Če hočete, gospod dekan, vam pri priči pustim tole suknjo, drugEGA ne morem.

Prva ženska: Pomislite, ljudje: suknjo si je začel slačiti gospod Friderik!

Moški glas: Ti se rajši odpelji, Derganc!

Druga ženska: Če je to duhovnik, potem sem jaz Marija Terezija.

Glasovi: Sramota! Poberi se v farovž, Derganc! Zgini, če ne —

Druga ženska: Glej ga, solzan stoji na vozu.

Prva ženska: Še en blagoslov, poslednji, gospod Friderik! Še en blagoslov Metličanom!

Baraga: Benedictio Dei Omnipotentis, Patris et Filii et Spiritus Sancti descendat super vos et maneat semper. Z Bogom!

(Kočija oddrda)

Premakljivi svečnik

22

Na sejah župnijskega pastoralnega sveta je župnik Zdravko skušal člane predvsem versko oblikovati. Uvodno molitev je vedno tako sestavil ali poiskal tako poglavje svetega pisma, da se je nanašalo na verski pogovor, ki je bila glavna točka na seji.

Zdravko je vedel, kako vedno znova nastajajo napetosti med člani, ki še niso postali ena družina, saj v njih še delujejo sile, ki merijo vsaka v svojo smer. Iz izkušnje pa je vedel, kako je delo z neenotnim svetom težko. Neenotnost pa v svojem skrajnem začetku izvira iz pomanjkljive verske prebujenosti, saj se vera dopolnjuje v medsebojni ljubezni. Čim bolj bodo člani v veri trdni, tem bolj bo rasla tudi medsebojna povezanost in medsebojno spoštovanje.

Kar naj bi bil njegov župnijski svet v malem krogu, to naj bi počasi prešlo na vso župnijo, da bi bila edina, da bi živela v miru in medsebojnem spoštovanju. To je bil veliki Zdravkov cilj, pot

do njega pa dolga in je zahtevala veliko potrpežljivega čakanja na raznih potrebnih in nepotrebnih postajah.

Tudi tisto nedeljo je bilo na seji župnijskega sveta nekoliko vroče. Župnik Zdravko je najprej potožil, kako sitno je, da mora imeti verouk v cerkvi, ker ni nobenega primerne prostora, ki bi bil dovolj velik, da bi sprejel dvajset, petindvajset otrok, kolikor jih je v enem oddelku.

„Pri verouku se moramo z učenci pogovarjati in kaj hitro vsi skupaj pozabimo, da smo v cerkvi, in se obnašamo kakor v kakšni učilnici. Tako pa otroci izgubljajo čut za sveto, za svetost kraja in se potem tudi pri maši obnašajo, kakor da so prišli k verouku. To je velika škoda in moramo najti neko rešitev, da bomo imeli verouk drugje.“

„Tudi premrzlo je pozimi v cerkvi, saj cerkve ne ogrevamo.“

„Pa imejte verouk v šoli kakor nekoč. Šola je naša, saj smo jo mi zgradili,“ je nekdo rekel, pa se je poznalo, da govori kar tako

in še sam sebi ne verjame. Misel pa je bila razburljiva in že zato so jo pograbili še drugi:

„Kaj pa bi bilo šoli ali komur koli na svetu, če bi po šolskem pouku, ko ne bi nikogar več mogli, imeli tam še verouk? Pozimi so razredi topli, kurjavo pa tako mi plačujemo z davkom.“

„Dobro, dobro, samo poskusi ti to dopovedati ravnatelju.“

„Pustite šolo pri miru,“ je rekel župnik. „Saj sami veste, da tam ni mogoče. Pa tudi če bi bil razred na razpolago, imam raje verouk v cerkvi, že zato, da verouk ne postane navaden šolski predmet, kot matematika ali zgodovina. Verouk je predvsem versko oblikovanje in ne šola. Rajši predlagajte kaj takega, kar je izvedljivo.“

Ker nihče ni vedel, kako bi se stvar pametno rešila, je župnik predlagal:

„Nobene druge možnosti ne vidim, kakor to, da si zgradimo veroučno učilnico. Seveda z vsem, kar zraven spada, saj morajo otroci pozimi čakati nekje na toplem pod streho, ko nekateri pridejo od daleč prezeblji in včasih premočeni.“

„Potem bo treba urediti tudi stranišče. Brez tega načrti ne bodo odobreni.“

„Tako je. In mora biti v istem poslopju. Mislil sem, da bi oba prostora, učilnico in čakalnico tako uredili, da bi se vmesna stena dala odstraniti, hočem reči stisniti kot harmonika in na ta način bi imeli kar lepo dvorano. Po-

trebna bi nam bila za razne sestanke, za srečanja s starši, tudi za naše razširjene seje, saj smo sedaj povsod utesnjeni, da se ne moremo gibati. Dvorana bi nam pozimi lahko služila za mašo ob delavnikih, ker bi jo lahko redno ogrevali. Cerkve pa ne bomo mogli ogrevati vsak dan, tudi takrat ne, ko bomo imeli ogrevanje. To nas tudi še čaka.“

Tišina. Nihče se noče oglasiti prvi, da ne bi povedal kaj nepriernega. Vsak gleda nekam predse in čaka, kaj bodo rekli drugi.

„Se strinjate s tem, da nam je učilnica nujno potrebna?“ je vprašal župnik, da bi prekinil mučen molk.

Še vedno nihče nič. Besede se nabirajo na robu kozarca, vendar še ni kanila zadnja kapljica, da bi se razlila čez rob.

„Morda bi pa šli po vrsti in bi vsak povedal samo to, ali misli, da nam je učilnica potrebna, ali pa da ni take sile in so morda druge stvari važnejše. Potem bo pač verouk potekal še naprej tako kakor doslej.“

Člani župnijskega sveta so sedeli v krogu, deset žensk in deset moških, poleg teh pa še dva zastopnika mladine.

„Morda bi začeli pri najmlajših, da se jima ne bo treba zgledovati po starejših. Kaj praviš ti, Milan?“

„Mislim, da nam je učilnica nujno potrebna. Ne samo zaradi otrok. Tudi fantje in dekleta bi včasih radi prišli skupaj. Zdaj imamo mladinski verouk v cerkvi,

toda tam se ne smemo sprostiti, ne moremo si vsega tako povedati, kakor bi lahko, če bi imeli za to primeren prostor. K' takemu srečanju zunaj cerkve bi jih gotovo tudi več prišlo.“

„In ti, Sonja?“

„Sem istega mnenja. Že dolgo se pogovarjamo o tem, da bi tudi pri nas lahko imeli kdaj kako versko prireditev, če bi imeli primeren prostor. Prireditev je navsezadnje lahko v cerkvi, za vaje pa cerkev le ni najbolj primeren kraj. Zato ne govoriva samo v svojem imenu, ampak v imenu vse naše župnije, vsaj v imenu mladine.“

„Kaj pa vi, Štefan?“

„Ja, potrebno je že potrebno. Toda kako naj neko tako novo gradnjo plačamo? Mladina na to seveda ne misli. Zato pa moramo mi starejši biti toliko bolj previdni, da se ne zaletimo.“

„Tako je. Zaleteti se je lahko, težko pa se je potem ustaviti, ne da bi se voz prekucnil.“

„Čakajte, saj ne bomo takoj jutri začeli kopati temeljev,“ je rekel Janez. „Zdaj gre za to, ali nam je učilnica potrebna ali ne. Če nam je nujno potrebna, bomo našli tudi pot, da si jo bomo postavili. Saj doma tudi tako delamo. Če nam je kaj nujno potrebno, ne mirujemo, dokler tistega ne naredimo. Ali naj bo v župniji drugače?“

„Res je. Kar mora biti, mora biti. Kjer je cilj, je tudi pot, sem slišal že v otroških letih.“

„Mislim, da ni pametnega člo-

veka, ki bi nasprotoval mnenju, da nam je učilnica potrebna.“

„Nisem nasprotoval temu, da nam je učilnica potrebna. Imel sem samo pomisleke, pametne in tehtne, da vprašanje ni samo v tem, ali nam je učilnica potrebna ali ne, ampak tudi v tem, ali je to mogoče doseči, se pravi, ali jo bomo mogli zgraditi. Zaradi tega pomisleka menda nisem neumen.“

„Saj nisem rekel, da si neumen. To si si izmislil.“

„Rekel si, da ni pametnega človeka...“

„Da, ki bi mislil, da nam učilnica ni potrebna. O tvojem pomisleku pa nisem govoril.“

„Pustimo take drobnarije,“ je rekel župnik. „Rajši...“

„To niso drobnarije, če me ima za neumnega, ko sem komaj usta odprl.“

„Govorita drug mimo drugega, zato se ne razumeta. Gotovo pa nobeden ni nameraval drugega žaliti. Morda bi pa glasovali zdaj samo o tem, ali nam je učilnica nujno potrebna ali ne. Kdor je za to, da nam je nujno potrebna, naj dvigne roko.“

Nekaj rok je naglo šinilo kvišku, druge so se premišljeno počasi dvignile, nekaj pa se jih je dvignilo s težavo in obotavljanjem. Toda končno so bile vse roke navzočih v zraku.

„Glede tega torej soglašamo. Naslednji korak je ta, da premišlimo, kako bi prišli do nje. Morda bi se pa še prej pogovorili o tem, kje naj bi jo zgradili, če bi

se za gradnjo po dobrem premisleku in v soglasju z verniki tudi odločili," je nadaljeval župnik.

„Nekje blizu cerkve bi morala biti.“

„In seveda na cerkvenem zemljišču, da ne bi še za zemljišče po nepotrebnem zapravljali.“

„Ko bi bil svet nekoliko bolj raven, bi jo lahko zgradili za cerkvijo, toda tam svet preveč visi," je imel nekdo pomisleke.

„Tudi sam sem mislil na tisto mesto," je rekel župnik. „Da pa svet tam visi, menda gradnje ne bi oviralo. Nova stavba bi bila precej niže pod cerkvijo in ne bi kazila pogleda iz doline na naš hrib in bi se cerkev kljub niže ležeči stavbi prav lepo videla. Seveda moramo stvar dati v roke arhitektu. Ta si bo kraj ogledal in odločil, kakor bo najbolj prav.“

„Zopet arhitekt! Ali brez njega res ne bi mogli shajati? Kaj pa je treba za štiri stene učilnice in za streho arhitekta? To zna postaviti vsak zidar in prihranimo nič koliko denarja.“

„Čeprav bi znal, brez načrtov ne moremo dobiti gradbenega dovoljenja, zato je arhitekt nujno potreben.“

Po dolgem premlevanju so se sporazumeli, da bo župnik poiskal arhitekta, ki naj naredi skico in približen predračun, da bo mogoče presoditi, ali ne bo stvar predraga.

Predno so se razšli, je župnik rekel:

„Sporazumeli smo se o tem, da

nam je učilnica potrebna. Tudi če je kdo med vami drugačnega mnenja, naj ga ohrani zase, med ljudmi pa širimo mnenje, ki ga je sprejela velika večina, pravzaprav vsi. Sicer lahko stvari zelo škodujemo.“

Ko je župnik poklical arhitekta, svojega nekdanjega sošolca, in mu je pokazal mesto, kjer naj bi stala učilnica, je bil ta navdušen:

„Ne samo, da ne bo kvarila pogled na hrib s cerkvijo, ampak bo pogled nanjo še lepši. Postavili bomo učilnico nekoliko na desno, okrog nje pa pozneje zasadiš drevesa, ki bodo pusti hrib nekoliko razgibala.“

Toda ko je župnik s skico prišel na občino, so glede gradnje bili drugačnega mnenja.

„Na tem kraju lokacija za učilnico ni mogoča. Razbila bi sedanjo sliko hriba s cerkvijo na vrhu. Poiskati si morate drugo mesto zanjo. Sicer pa ne vem, čemu se silite z neko učilnico? Bogoslužje imate v cerkvi, zakaj pa še verouka ne bi imeli tam kakor doslej?“

Župnik je začel navajati razloge, čeprav je vedel, da ga oni sploh ne poslušajo in mu njegovih razlogov ni prav nič mar.

„Kdo pa bo gradnjo financiral?“

„Župnija seveda, se pravi verniki.“

„Kako jih boste pa pridobili za to? Saj veste in vas ni treba opozarjati na to, da bi vsaka prisila bila nezakonita.“

„Ne samo nezakonita, tudi ne-

spametna. S prisilo se v Cerkvi danes ne doseže ničesar.“

„Nekoč pa se je doseglo in ne bi radi, da bi se stvari skušale ponoviti.“

„Glede tega bodite brez skrbi. Nimamo nobene možnosti, da bi koga silili h kakim prispevkom ali k delu. Danes je v Cerkvi v tem pogledu vsak človek zares svoboden.“

„V Cerkvi. To ste rekli nekako tako, kakor da drugje tega ni.“

„Kaj mislite s tem drugje?“

„No, recimo v državi.“

„V državi tega tudi ne more biti.“

„Menda greste predaletč.“

„Ne. Čisto preprosto mislim. Razpišite davek in na čeku pripomnite, da je davek prostovoljen, kdor hoče, naj ga plača, pa boste videli, koliko boste nabrali.“

„To je nekaj drugega. Nisem tega mislil.“

„Jaz pa sem prav to mislil.“

„Končno je vaša stvar, kje boste dobili denar. Za zdaj samo toliko, da na tem kraju ne morete graditi.“

„Drugod pa ni naš svet, ni cerkvena last.“

„Si boste že kako pomagali. Morada z nakupom ali z zamenjavo, to je vaša stvar.“

„Je to zadnja beseda?“

„Zadnja. Lahko se pritožite, toda ne na ta najin pogovor, ampak predložite stvar pismeno, mi vam bomo pismeno odgovorili, se pravi odklonili, potem se pa lahko pi-

smeno pritožite, vendar ne verjamem, da bi s pritožbo uspeli.“

Na seji župnijskega sveta so se dolgo posvetovali, nazadnje so prišli na misel, da bi nekaj cerkvenega zemljišča zamenjali za travnik na drugi strani cerkve in bi tam postavili učilnico. Lega je bila skoraj še ugodnejša, ker je svet na to stran samo malo visel in ne bi bilo treba toliko zemlje izkopati. Lastnik travnika je na zamenjavo rad pristal, saj je bil njegov travnik precej pust in nerodovit, cerkveno zemljišče v dolini pa skrbno obdelano in rodovito.

Nekdo pa je prišel na dan s pomislekom:

„Vse skupaj mi ne gre v račun. Glejte, mi zamenjamo zemljišče, potem pa nam ne vem iz kakšnega vzroka ne dajo gradbenega dovoljenja. Kaj bomo pa potem s tem pustim svetom? Mislite, da ga bo pogodbenik hotel zopet zamenjati? Saj bi bil nor.“

„To je res. Naj se stvar najprej reši na občini, ki izdaja lokacijska in gradbena dovoljenja, šele potem zamenjajmo zemljišče.“

Na občini pa so najprej vprašali:

„Je zemljišče, na katerem hočete graditi, vaše?“ Kakor da so natančno poučeni o pomislekih na seji.

„Z lastnikom imamo že dogovor, vendar še ni prepisano.“

„Dokler niste lastniki zemljišča, na katerem želite graditi, se o gradnji sploh ne moremo pogovarjati. Najprej morate izpolniti

osnovni pogoj, da gradite na svojem svetu. Saj veste, koliko neprijetnosti se lahko izcimi iz tega, če kdo gradi na tujem.“

„Preden bomo začeli graditi, bomo poskrbeli za prenos lastništva. Kar na slepo seveda ne bomo gradili. Toda preden to izvršimo, bi radi imeli zagotovljeno gradbeno dovoljenje ali pa vsaj zagotovilo, da ga dobimo. Nerodno bi bilo zemljišče zamenjati, potem pa ga ne bi mogli uporabiti, ker morda iz kakšnega vzroka gradbenega dovoljenja ne bi dobili.“

„Takega zagotovila vam nihče ne more dati. Držite se rednega postopka: vložite prošnjo za lokacijsko dovoljenje in ko vam bo to dano, boste z vso potrebno dokumentacijo zaprosili še za gradbeno dovoljenje. Druge poti ni.“

Župnik je nekoliko poparjen odšel. Ne zaradi neuspeha, ampak zaradi načina pogovora, kako je bil zapet, brezdušen, kakor da sogovornika stojita daleč vsaksebi

in govorita v prazno.

Ni bilo druge pomoči, župnijsko njivo v dolini je bilo treba zemljiško-knjižno zamenjati za travnik pri cerkvi. Postopek se je vlekel in jemal živce župniku in članom župnijskega sveta, ko so videli, kako se vse draži, oni pa držijo roke v žepih. Po poldrugem letu je vendar vsa dokumentacija bila pripravljena, manjkala je samo še malenkost: priložiti bi bili morali bančno potrdilo, da so finančna sredstva za gradnjo zagotovljena.

Predračun je bil zelo velik, vendar so računali s tem, da bodo ljudje marsikaj naredili s prostovoljnim delom, vožnjami in tudi les bodo dali sami. Zato bi bil zahtevani bančni polog pravzaprav brez potrebe, toda odgovorni na občini je vztrajal pri nekem, menda že zastarelem ali pa vsaj ne strogo izvajanjem predpisu, da morajo biti sredstva za gradnjo zagotovljena s polgom v banki.

med nami v Argentini

Krsti, poroke in smrti v slovenski skupnosti v Argentini v letu 1986

Krščeni so bili: Ingrid Berger A-ljančič, Marija Noemí Gerkman, Luka Marjan Horvat, Cecilija Veronika Čop, Viktor Andrej Radoš, Manuela Angela Nakielski Munda, Helena Barle, Miriam Rot, Romina Andreja Wowk Čater, Marija Nataša Grohar, Matija Friderik Haramboure Žitnik, Marjana Rozon Žerovnik, Nikolaj Štefan Grözinger Repar, Matej Kastelic, Ana Marija Korošec, Maksimilijan Norbert Simčič, Marijan Te-lič, Alenka Llanos Nemanič, Emanuel Arnold Lippi Hirschegger, Karla Deborah Paz Hirschegger, Pavel Friderik Šmon, Marjan Ivan Marko-vič, Pavel Andrej Grohar, Andrej Marjan Pograjc, Andrej Peter Per-šuh, Alenksander Jerončič, Martin Jerman, Aleksander Mele, Aleksan-dra Adamič, Aleksander Kristijan From Rigler, Monika Natalija Stra-te Pezdirc, dvojčka Andrej in Tomaž Črnak, Tatjana Marija Truden, Ja-nika Marija Urbančič, Veronika Na-talija Kržišnik, Matjaž Aleksander

Juhant, Barbara Bajda, Andrej Ivan Mele, Robert Plath Pregeij, Robert Martin Fantini Belič, Nataša An-dreja González Omahen, Leander Ni-kolaj Cepeda Miklavc, Sonja Irena Poglajen, Veronika Grbec, Gizela Na-talija Gelb, Aleksandra Editha Ur-banč, Marko Henrik Bregar, Andrej Cestnik, Marjana Klareich Erjavec, Luka Ezekijel Rome, Leonard Ga-brijel Belec, Cecilija Soledad Ma-stnak, Leopold Mihael Baccaro Gerk-man, Marija Cecilija Radoš, Nikolaj Gabrijel Žumer, Janez Karel Krvina, Karolina Veronika Godec, Marjana Jakoš, Barbara Regina Rant, Marko Markež, Marijan Aleksander Žerov-nik, Friderik David Pensieri Malalan.

Poročili so se: Edvard Valter Kenda in Monika Marija Češarek, Irena Kosančič in Daniel Barella, To-ne Poljšak in Matilde Recke, Mar-ta Korošec in Daniel Delbene, Pe-ter Marjan Burger in Janja Šušter-šič, Fredi Žitnik in Silvia Elisa

Roberto, inž. Franci Schiffrer in Mari Medie, Viktor Grčar in Milka Seršen, dr. Jože Rožanec in prof. Veronika Kremžar, Andrej Petelin in Veronika Žagar, Janko Strubelj in Elizabeta Boštjančič, Rudi Dimnik in Silva Rupnik, dr. Maks Dimnik in prof. Eva Schiffrer, Metka Trpin in Daniel Zafra, Jože Jan in Marta Vodnik, Gregor Batagelj in prof. Miriam Jereb, inž. Franci Medic in prof. Barbi Petelin, Mirta Rant in Guillermo L. Ayerbe, Andrej Levstik in Marcela Torres, Lojze Kržišnik in Lucija Mustar, Jože Levar in Raquel Salvatore, Janez Jerebič in María del Carmen Boletti, Janez Albert Ozimek in María Teresa Boimorto, Marko Zorko in Amalija Zajc, Marko Škulj in Marta Jenko, Franc Ile in Mirta Schaller, Ernestina Podboj in Carlos Forlenza, inž. Marjan Jakoš in prof. Karla Malovrh.

Umrli so: Jernej Šerjak, Radivoj Rigler, Frida Jenko, Slavko Škulj, Marija Ogrin, Marija Bambič, Jožefa Bedenčič, Marjana Marinšek, Angel Kobal, Janez Zlobec, **msgr. Anton Orehar**, Neža Glavan, Gabrijel Zarnik, Franc Košir, Silverij Barle, Terezija Jerebič, Franc Zorko, novorojenček Matej Kastelic, Miro Oman, Franc Mugerli, Dorjan Heller, Jože Albreht, Janez Slapničar, Bogdan Golmajer, Kristina Čuk, Amalija Ušaj, Lojzka Antonič, Terezija Voršič, Anton Petkovšek, Rudi Dolenc, Ana Zihlerl, Lojze Špolar, Frančiška Virant, Jožica Terček, dr. Edmund Bonin, Anton Draksler, Tajda Brumen, Francka Frontini, Slavka Vrčon, Evgenija Oven, Vid Belec, Pavla Burja,

Vanči Berčič, France Šturm, Janez Brula, Janez Leskovec, Polde Virc, Stane Vever, Milka Miklič, Rudolf Klarič, usmiljenka s. Oktavija Gabrovšek, Milan Krušič, dirigent Drago Mario Šijanec, Valentin Mohorič, Terezija Trobec, Jože Štefanič, Zmagomir Stransky, Miha Omahna, Marija Klarič, Janez Koder, Angela Primožič, Franc Špeglič, Ivan Čuk, Ana Žefran, Marija Havelka, Lojze Dolinar, Ana Urbanč, Janez Bevec, redovnica Alfonza Tratnik in Lojze Novak. (Oznaniło)

.....

Nekatere prireditve

Na prvo adventno nedeljo, 30. novembra, je bila v cerkvi Marije Pomagaj slavnost prvega sv. obhajila. Prvoobhajank je bilo 13, prvoobhajancev pa 18.

Zadnjo soboto v novembru ali prvo soboto ali nedeljo v decembru so bile sklepne prireditve slovenskih ljudskih šol.

Miklavževo prireditev je pripravil pevski zbor Gallus v veliki dvorani Slovenske hiše. Naštudiral je Geržinčičevo opereto Miklavž prihaja v režiiji lic. Stanka Jerebiča. Solistične vloge so odpeli Janez Jerebič, Miha Gaser, Janez Mežnar, Tone Mežnar, Marjana Poznič, Andreja Skvarča, na klavirju je delo spremljala dirigentka Gallusa Anka Savelli Gaser, sceno je izdelal Tone Oblak, luči je urejal Bogdan Magister, zbor angelčkov sta pripravili Helena Malovrh in Mari Zupan. Prireditev je bila namenjena v soboto 6. decembra za otroke, v nedeljo pa za mladino. O-

bakrat je bila dvorana zasedena do zadnjega kotička.

V nedeljo 7. decembra je bila mladinska maša v cerkvi Marije Pomagaj, po maši pa v dvorani mladinska proslava Brezmadežne.

Na praznik Brezmadežne je bilo romanje ramoške verske skupnosti v cerkev Marije Pomagaj. Najprej so bile pete lavretanske litanije in blagoslov, nato pa maša.

13. in 14. decembra je dušni pastir Jože Škerbec obiskal slovensko skupnost v Rosariu.

14. decembra so bile v Slovenski hiši enodnevne duhovne vaje za žene, 21. pa za moške. Vodil jih je dr. Jure Rode. Duhovne vaje je delalo 129 žena in 57 moških.

14. decembra je imel Slovenski dom v San Martinu reden občni zbor.

Liga žena-mati v San Martinu je imela božični sestanek 17. decembra.

Pod okriljem Zveze žena in mater je imela v kuhinji in obednici Slovenske hiše Pepca Telič kuharski tečaj za božična jedila v soboto 29. novembra.

ZSMŽ in Vincencijeva konferenca sta priredili v soboto 20. decembra v Slovenski hiši koncert božičnih pesmi v izvedbi komornega zbora pod vodstvom Anke Savelli Gaser.

Rojaki Slovenske vasi so se pripravili na slovesno obhajanje tridesetletnice prihoda slovenskih lazarištov mednje z devetdnevnico od 15. do 23. decembra s sveto mašo in z govorom dr. Antona Stresa CM, ki je za to priložnost prišel iz Ljubljane.

Na sveti večer, 24. decembra, ob 11. uri zvečer je bila v cerkvi Mari-

je Pomagaj slovenska polnočnica. Maševal je delegat dr. Alojzij Starec, več duhovnikov je pa spovedovalo. Med mašo je pel Gallus pod vodstvom Anke Gaser, ki je tudi že pol ure pred začetkom maše pel stare slovenske božične pesmi.

V Slovenskem domu v Carapachayu je bila polnočnica z ljudskim petjem in po maši praznična napitnica. V soboto 27. decembra pa so imeli večer karapachayske družine s koncertom narodnih pesmi novega zbora Plamen, ki ga vodi prof. Omar Brandan, član Teatra Colón, skupno z večerjo in žrebanjem.

Na 16. kulturnem večeru SKA je 26. decembra predaval dr. Anton Stres o človekovih pravicah in modernih ideologijah.

V proslavo 30-letnice delovanja slovenskih lazaristov v Slovenski vasi je Ladislav Lenček pripravil uprizoritev misterija Slehernik z vaškimi igralci, arh. Juretom Vombergarjem in Lojzetom Rezljem. Predstava je bila na dvorišču Baragovega misijonišča v nedeljo 28. decembra.

Šolska kolonija Zedinjene Slovenije je odpotovala v Počitniški dom dr. R. Hanželiča 26. decembra zvečer.

21. decembra je Sloga otvorila podružnico v Našem domu v San Justu.

Na božični dan so se rojaki množično udeležili slovenskih maš v slovenskih verskih središčih. Mladina je povsod pripravila božičnice.

Konec leta so po krajevnih domovih praznovali s silvestrovanjskimi prireditvami.

V Mendoza so rojaki proslavili 80-letnico smrti Simona Gregorčiča v nedeljo 30. novembra. „Goriškega slavčka“ je predstavila v uvodu kot človeka in pesnika prof. Majda Nemanič, recitatorji in pevski zbor pod vodstvom lic. Marka Bajuka pa so recitali in peli Gregorčičeve pesmi.

V nedeljo 21. decembra je bil v Slovenski hiši občni zbor mladinskih organizacij. Za predsednika zveznega odbora Slovenske fantovske zveze je bil izvoljen Dominik Oblak, za predsednico Slovenske dekliške zveze pa ponovno izvoljena prof. Pavlinka Koršec.

V soboto 27. decembra je bilo v Slovenski hiši srečanje mladine z dr. Antonom Stresom.

V nedeljo 4. januarja je bila na dvorišču Baragovega misijonišča v Slovenski vasi 37. misijonska velotombola za vse slovenske misijonarje.

Janez Pavel II. bo obiskal Argentino

Papež Janez Pavel II. bo prišel na svoj drugi obisk v Argentino v ponedeljek 6. aprila in bo ostal tu do 12. aprila. Obiskal bo 10 mest, imel 25 govorov in homilij in šestkrat maševal. V Buenos Airesu bo do srečanja na stadionih Luna park, Obras in Vélez Sársfield, v Teatru Colón, v buenosaireški stolnici in v ukrajinski stolnici, ki stoji 200 metrov od Slovenske hiše. Srečanje z mladino bo na križišču avenij Libertador in 9 de Julio. Z delavstvom na ploščadi Mercado Central.

Nove orgle v cerkvi Marije Pomagaj

Slovenska cerkev Marjie Pomagaj v Buenos Airesu je za božične praznike dobila nove orgle. Za nove orgle so se zavzeli pevovodje Anka Savelli Gaserjeva ter Andrej Selan in lic. Tine Selan. Mecenski dar so darovali podjetniki Janez Osterc, Herman Zupan in Tone Oblak ter Zadruga Sloga, med polnočnico je bila znaje nabirka, svoj prispevek pa so darovali tudi drugi rojaki.

Obisk škofa Jenka v Argentini

V imenu slovenskih škofov bo obiskal namesto obolelega škofa dr. Stanislava Leniča, ravnatelja za dušnopastirstvo zdomcev in izseljencev, koprski škof dr. Janez Jenko. V spremstvu urednika Ognjišča Franca Boleta bo prispel v Buenos Aires v soboto 25. aprila zjutraj. Na belo nedeljo, 26. aprila, bo na Slovenskem dnevu na Pristavi v Castelarju, v nedeljo 3. maja bo podelil zakrament birme v cerkvi Marije Pomočnice v Ramos Mejiji, v nedeljo 10. maja bo vodil vsakoletno romanje v božjepotno svetišče v Luján, v nedeljo 17. maja bo obiskal rojake v Mendoza, v nedeljo 24. maja bo žegnanje v cerkvi Marije Pomagaj v Slovenski hiši, popoldne ob petih pa bo maševal za primorske rojake v cerkvi sv. Rafaela v četrti Devoto. Med tednom bo obiskal slovenska krajevna središča in parjake v Bariločah.

KJE JE KAJ

LETO 54

FEBRUAR 1987

UVODNIK	Ob iskanju resnične podobe škofa Rožmana (Stane Snoj - Marko Kremžar)	65
SLOVENSKI ŠKOFJE	Božično pismo slovenskih škofov rjoakom na tujem v Gospodovem letu 1983 (Stanislav Lenič)	71
OB KATOLIŠKEM SHODU	Pred novim katoliškim shodom (B. Fink) .. Od Katoliškega shoda 1952 do shoda 1987 (Ladislav Lenček)	74 75
	Nekaj msili o bogoslužnem petju (Božidar Bajuk)	81
NAŠA VPRAŠANJA	Pot do svobode (Slovenski narodni odbor) .. In življenje teče naprej... (Franc Pernišek) Različnih življenjskih poti, a v srcu med se- boj enaki (Joža Markež-Tine Kovačič) .. Rojaki v Rosariu (A. Strac-I. Vidmar) Staršem slovenskih otrok v zdomstvu o slo- venstvu (Marko Dvoržak)	88 89 93 97 102
	Krsti, poroke in smrti v slovenski skupnosti v Argentini v letu 1986 (Oznaniilo)	124
	Kronika naših prireditev	125
SODOBNA VPRAŠANJA	Prisluhni glasu iz Černobyli! (F.G.) še o vernosti in nevernosti v Sloveniji (Ru- dolf Smersu)	104 108
LEPOSLOVJE	Zdravljica (France Prešeren)	73
	Iz Krsta pri Savici (Prešeren)	87
	Povratek (Jože Krivec)	101
	Premakljivi svečnik (Lojze Kozar)	118

AÑO 54

FEBRERO 1987

MALO ZA ŠALO . . .

Vratar nekega lepotnega salona dobiva velike napitnine. Vprašajo ga, kako to.

„Enostavno,“ pravi, „kadar kaka gospa vstopi, rečem Dober dan, go-spa, in ko odide, rečem Nasvidenje, gospodična.“

Na carini je neka gospa prišla z dvema nabitima kovčkoma, se približala cariniku in rekla: „Poslušajte, ali ste vi tisti, ki zatisnete eno oko?“

Prijateljici na cesti.

„Vidva z možem sta pa zares lep par. Tudi iste okuse in navade imata.“

„Res, a treba je bilo celih deset let, da sem ga odvadila njegovih navad.“

„Jaz sem svojemu možu kratkoma rekla: „Če mi ne boš pisal vsak dan, se bom vrnila takoj z morja domov.“

„In ti piše?“

„Piše. Vsak dan dvakrat.“

„Žejen sem.“

„Ali ti prinesem vode?“

„Žejen sem, ne umazan.“

V krčmi, kjer se zbirajo postopa-či, lista nekdo od njih po modni re-viji.

„Od kdaj se pa ti zanimaš za mo-do?“ ga vpraša eden.

„Gledam samo, kje bodo v pri-hodnji sezoni na oblekah žepi prišiti.“

Uvoženo iz Slovenije

Če vzame oblast v zakup pravi-co, je narod tepen; če vzame v za-kup še resnico, je narod mrtev.

Socialne razlike v socializmu raz-bijajo enoličnost.

Živimo v brezrazredni družbi: mnogo je med nami takih, ki jim manjka kar več razredov.

„Ali veš, da sta bila Adam in Eva jugoslovanska državljana?“ — „Kaj ne poveš! Pa to lahko doka-žeš?“ — „Čisto lahko. Nista imela lastnega doma niti nista imela oble-ke niti kaj jesti razen jabolk, pri vsem tem pa sta bila prepričana, da sta v raj.“

Še vedno podeljujemo priznanja za minulo delo, čeprav vsi vemo, kam nas je pripeljalo.

Naš jutri je trenutno takšen, da se nam nikamor ne mudi.

Vojni zločini ne bodo nikoli za-starali. Kaj pa povojni?

Zaradi ploskanja ni slišati glasu ljudstva.

Mnogi se ob našem slabem gospo-darjenju križajo, namesto da bi se spovedovali.

Pravijo, da smo pri nas vsi ena-ki. Sebe iz skromnosti ne štejejo zra-ven.

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

Izdaja ga konzorcij (Slovensko dušno pastirstvo); urejuje uredniški odbor (Jože Škerbec) — Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina. — Registro de la Propiedad Intelectual No. 223.231. — Tiska VILKO s. r. l., Estados Unidos 425, (1101) Buenos Aires, Argentina.

POVEPJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. — KANADA: Ivan Marn, 131 A Treview Dr. Toronto M8W 4C4, Canada. — TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. — ITALIJA: Zora Piščanec, Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. — AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 1987. A 42, drugod 27 USA dolarjev. DENARNA NAKAZILA NA NASLOV: Luis Starc, Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina.

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovena (dr. Luis Starc); director: José Škerbec - Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina. - Registro Nac. de la Prop. Intelectual No. 223.231. — Talleres Gráficos "V i l k o" S. R. L., Estados Unidos 425, (1101) Buenos Aires, Argentina.